ПАХТАКОРНИНГ МЕҲНАТ ШОДИЁНАСИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 265 (13.527).
19 НОЯБРЬ 1966 йил
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

БАЙРАМИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН, АЗИЗ ПАХТАКОР!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг V пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг V пленуми 18 ноябрда ўз ишини давом эттирди.

Пленумда «Саноат ишлаб чиқариши самарадорлигини янада кўпайтириш ва хўжаликислоҳотини амалга ошириш соҳасида республика партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. АНИСИМКИН доклад қилди.

Музокараларда Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. ШАМСУДДИНОВ, Самарқанд область партия комитетининг иккинчи секретари И. К. ТИТКОВ, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. МУРОДОВ, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари С. АСОМОВ, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Е. АЙТМУРОТОВ, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри Ф. Қ. ҚУҚОНБОЕВ, Тошкент область партия комитетининг секретари К. Н. БЕКАЕВ, Хоразм область ижроия комитетининг раиси М. ХУДОЙБЕРГАНОВ ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан кенг қарор қабул қилди.

ФАН БИЛАН МЕҲНАТ ИТТИФОҚИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

СССР ИЛМИЙ ТЕХНИКА ЖАМИЯТЛАРИ БУТУНИТТИФОҚ СОВЕТИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий совети Бутуниттифоқ илмий техника жамиятлари советини ва у орқали олимлар, инженерлар, конструкторлар, техникларни, қишлоқ хўжалиги мутахассисларини ва новатор ишчиларни мамлакатимиз илмий техника жамиятларининг 100 йиллиги билан қизғин қутлайдилар.

Илмий техника жамиятлари катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Уларнинг тарихи Ватанимиз фани ва техникасининг ривожланиши билан чамбарчас боғлангандир. Илмий техника жамиятларининг асосчилари ва актив аъзолари орасида бутун дунёга машҳур олимлардан Д. И. Менделеев, А. С. Попов, Д. К. Чернов, П. Н. Яблочков ҳамда Ватанимиз фанининг бошқа атоқли намояндалари бор эди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейин бизнинг мамлакатимизда фан ва техника тараққиёти жамият ишлаб чиқарувчи кучларини кучли равишда юксалтиришнинг энг муҳим омилларидан бири бўлиб қолди. Коммунистик партия, ҳукумат, касаба союзлари олимлар, инженер-техник интеллигенциянинг самарали ишлаши учун, меҳнаткашларнинг оммавий илмий техника ижодкорлигини ривожлантириш учун шарт-шароит яратиш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар. Совет фани ва техникаси катта муваффақиятларга эришди. Бизнинг мамлакатимиз космик фазони тадқиқ этишда, ядро физикаси, электроника, радиотехника, металлургия, ракета техникаси, самолётсозлик ва бошқа бир қанча соҳаларда илғор позицияни эгаллаб турибди. Етти йиллик давомида илмий техника тараққиёти ва фан ҳамда техника ютуқларини халқ хўжалигига татбиқ этиш суръатлари тезлашди.

Илмий техника жамиятлари Ватанимиз фанининг муваффақиятларга эришувига ва техника тараққиётига актив ёрдам бериб турган катта куч бўлиб қолди. Илмий техника жамиятлари корхоналар ва халқ хўжалиги тармоқларини техника билан қайта қуроллантириш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар, фан, техника ютуқларини ва илғор тажрибани саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этишга, юксак унумли технология процессларини ўзлаштиришга, мамлакатимизнинг табиий бойликларидан фойдаланишга ёрдам бермоқдалар. Коммунистик партия ва ҳукумат, совет халқи олимлар, инженер-техник интеллигенция ва барча ишлаб чиқариш новаторларининг социалистик Ватанимиз бахт-саодати йўлидаги, коммунизм тантанаси йўлидаги ижодий меҳнатларини юксак қадрлайди.

КПСС XXIII съезди яқин беш йил ичида совет жамиятини коммунистик қурилиш йўлидан олға қараб катта қадам қўйишини таъминлаш, моддий-техника базасини янада ривожлантириш, мамлакатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, халқимиз турмуш даражасини анча ошириш вазифасини қўйди. Янги беш йиллик—техника тараққиёти беш йиллиги, фан ва техникани ҳамма чоралар билан ривожлантириш ва унинг ютуқларидан фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини кўпайтириш беш йиллигидир.

Шу муносабат билан илмий техника жамиятлари учун янги, кенг имкониятлар яратилмоқда. Бу жамиятлар фан ва техникани тараққий эттириш учун актив курашчиларни бирлаштириб, беш йиллик план топшириқларини бажаришга, айниқса Сибирь, Узоқ Шарқ ва Урта Осиё районларида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш, халқ хўжалигининг барча тармоқларида меҳнат унумдорлигини ошириш, техника жиҳатидан янги, янада мукаммал маҳсулот ишлаб чиқаришни системали равишда ўзлаштириш, уларнинг сифатини ошириш ва таннархини камайтириш топшириқларини амалга оширишга ҳар жиҳатдан ёрдам беришлари лозим. Жамият ташкилотларининг, миллионлаб мутахассислар ва новатор ишчиларнинг ташаббускорлиги ва ғайратини илмий техника тараққиётини тезлаштиришга, фан, техника ютуқларини, илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий этишга, янги техника юзасидан белгиланган планларни сўзсиз бажаришга қаратиш керак. Ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, меҳнатни илмий асосда уюштиришни жорий этиш, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш вазифаларини бажаришга жамиятларнинг ижодий кучларини кенг жалб этиш керак. Ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришни янада мукаммаллаштириш, асосий фондлардан яхши фойдаланиш, корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларини ўз вақтида ишга солиш ва ўзлаштириш масалалари илмий техника жамиятларининг алоҳида диққат-эътиборини талаб қилади. Беш йиллик планни бажариш ишига шахсан ижодий ҳисса қўшиш ҳар бир илмий ходимни, конструктор, лойиҳачи, инженер, техникнинг, қишлоқ хўжалиги мутахассиси ва новатор ишчининг бурчидир.

Илмий техника жамиятларининг муҳим вазифаси — инженерлар, техниклар ва бошқа мутахассисларнинг, новатор ишчилар ва меҳнаткашлар оммасининг техника ва иқтисодий билим даражасини тинмай оширишдан, фан, техника ютуқларини ва илғор тажрибани тинмай пропаганда қилишдан иборатдир. Жамиятлар ташкилотларининг давлат, хўжалик ва план органлари билан, илмий муассасалар билан амалий ҳамкорлигини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш керак. Жамиятларнинг бутун ташкилотчилик иши дадил ижодий изланишлар руҳи билан, фан билан ишлаб чиқариш алоқасини мустаҳкамлаш тўғрисида, бутун инженер-техник интеллигенцияни ҳамда ишчилар ва хизматчиларнинг кенг табақасини ишлаб чиқаришни такомиллаштириш соҳасидаги ижодий ишларга жалб этиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш билан суғорилиши лозим.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий совети қатъий ишонадиларки, илмий техника жамиятлари Ватанимиз фанини ва халқ хўжалигида техника тараққиётини ривожлантириш учун янада зўр активлик билан курашадилар ҳамда умумхалқ байрами — Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини мамлакатимизда коммунистик қурилиш вазифаларини амалга ошириш учун курашда янги ижодий муваффақиятлар билан нишонлайдилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири Виктор Николаевич **Маленин** кўп йиллик самарали-илмий педагогик фаолияти, юқори малакали кадрлар тайёрлаганлиги ва тарбиялаганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Кўп йиллик, самарали илмий-педагогик фаолияти учун ва туғилганига 60 йил тўлганлиги муносабати билан В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети зоология кафедрасининг мудири Теша Зоҳидович **Зоҳидов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Экономика фанини ривожлантириш ва малакали экономист мутахассислар тайёрлашда кўрсатган хизматлари учун ва туғилганига 60 йил тўлганлиги муносабати билан Тошкент Халқ хўжалиги институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири Олим **Аминов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

Фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитети 1967 йилги СССР Давлат мукофотларини олиш учун тақдим этиладиган ишларни қабул қилмоқда.

Ишларни қабул қилишнинг охирги муддати 1967 йил 20 январь.

Тақдим этиладиган ишлар КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг шу йил 5 октябрда марказий матбуотда эълон қилинган қарорида белгиланган талабларга муносиб бўлиши лозим.

Ишлар ва материаллар Ленин мукофотларига қандай қилиб кўрсатилган ва расмийлаштирилган бўлса, худди шу тартибда тақдим этилади ва расмийлаштирилади.

Ишлар ва материаллар фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетига:

Москва, К-51, Неглинная кўчаси, 29-14 уй адресига юборилсин.

Н. В. ПОДГОРНИЙ ЮҚОРИ АВСТРИЯДА

ЛИНЦ, 17 ноябрь. **ТАСС махсус мухбирлари Б. ПУКЬЯНОВ ва Е. ТУШАВИН хабар берадилар:**

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун махсус поезд билан Венадан Юқори Австрия пойтахти, Австриянинг энг йирик индустриал марказларидан бири бўлган Линц шаҳрига келди. Бу ерда у қарийб 20.000 киши меҳнат қилаётган Австрия бирлашган «Фест» металлургия заводларини келиб кўрди.

Н. В. Подгорний завод бошқармаси биноси олдида корхона раҳбарлари ва ишлаб чиқариш коллективларининг намояндалари билан учрашди. Меҳмонларни министр Л. Вайс ва Австрия бирлашган заводлари кузатувчи кенгашининг раиси Оттомар Зеефельднер табриклади. У Н. В. Подгорнийга эсдалик совға тақдим қилди.

Бош директор Герберт Коллер «Фест» бирлашмаси Австриянинг национализация қилинган энг йирик корхоналаридан бири эканлигини айтди. Пўлатни кислород билан пуфлаб эритиш методи технологиясини ўзлаштирганлиги туфайли, бу корхонанинг шуҳрати жаҳонга кенг ёйилди.

Шундан кейин Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар СССРдан юк ортиб келган кемалар тўхтайдиган портга бордилар бир қанча цехларни кўздан кечирдилар. Ишчилар ҳамма жойда Совет мамлакатининг вакилларига дўстлик ва самимият ҳистуйғуларини изҳор қилдилар.

Шундан кейин СССР Олий Совети Президиумининг Раиси шарафига берилган зиёфатда Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

«Фест» комбинатининг раҳбарлари ва ишчилар СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни ва Совет Иттифоқидан келган бошқа меҳмонларни самимий кузатиб қолдилар. Меҳмонлар Линцдан Маутхаузенга жўнаб кетдилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ЎРТА УМУМИЙ ТАЪЛИМ МАКТАБИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ўрта умумий таълим мактабининг ишини янада яхшилаш масалаларини кўриб чиқиб, тегишли қарор қабул қилдилар.

Қарорда айтиладики, Коммунистик партия раҳбарлигида мамлакатимизда ўзининг теранлиги ва кўлами жиҳатидан мисли кўрилмаган маданий революция қилинди. Бу улуғ вазифани ҳал этишда совет мактаби жуда катта роль ўйнади. Гражданларнинг ўрта ва олий таълим олиш иши учун реал имкониятни таъминлаб берувчи чинакам демократик маориф системаси инсоният тарихида биринчи марта вужудга келтирилди.

Совет Иттифоқининг барча халқлари ўз она тилларида ўқитиладиган мактабга эга бўлиб қолдилар, ҳамма жойда умумий мажбурий саккиз йиллик таълим жорий қилинди, ишлаб чиқаришдан ажралмай туриб ўқиётган ёш ишчилар ва колхозчилар сони кўпайиб бормоқда.

Шу билан бирга умумий таълим мактабидаги таълим ва тарбия ишининг савияси турмушнинг ўсиб бораётган талабларига ҳали ҳам жавоб бермаётир.

Иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ таълими) министрликлари ўқув планлари ва программаларининг илмий билимларнинг ҳозирги даражасига мувофиқ келмай қолганлигини бартараф қилиш, мактаб ўқувчиларининг ўқув машғулотлари билан ҳаддан ташқари банд бўлиб қолганликларини йўқотиш учун лозим бўлган чораларни кўрмаётирлар. Тарбиявий ишда, шунингдек муаллимларни ва бошқа маориф ходимларини тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириш ишида жиддий камчиликлар содир бўлмоқда.

Ёшларни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш вазифаларини ҳал этишда педагогика фани муҳим роль ўйнаши лозим. Бироқ, мамлакатнинг педагогика илмий тадқиқот муассасалари халқ маорифининг марказий, ҳаётий муҳим проблемаларини ишлаб чиқишда сусткашлик қилмоқдалар. Совет мактаби тўплаган жуда катта ва атрофлича тажриба ўз вақтида анализ қилинмаётир ва чуқур умумлаштирилмаётир.

Мактабларнинг ўқув-моддий базаси жиддий мустаҳкамланишга муҳтож. Аммо шу мақсадлар учун ажратилаётган маблағлар бир қанча республикалар, ўлкалар ва областларда ўз вақтида ва тўла равишда ўзлаштирилмаётир.

Партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари болаларни ўқитиш ва тарбиялашда, мактаб, оила ва жамоатчиликнинг биргаликда олиб борадиган ишларини яхшилашда, педагогика билимларини аҳоли орасида пропаганда қилишда халқ маорифи органларига ҳали ҳам етарли ёрдам кўрсатмаётирлар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг эътиборини шу нарсага жалб қиладики, илмий техника ва социал тараққиёт гуруллаб ривожланаётган шароитда мактабнинг роли ҳар қачондагидан кўра ошиб бормоқда, у ёш авлодни, коммунистик жамиятнинг муносиб қурувчиларини ҳар томонлама такомиллаштиришни таъминлаши лозим. Халқ маданиятини янада ўстириш ва ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш манфаатлари ўқувчилар олаётган билимларнинг сифатини анча оширишни, уларни ижтимоий фойдали меҳнатга яхшироқ тайёрлашни қатъий талаб қилмоқда.

КПСС XXIII съездининг ёшларни ўқитиш ва коммунистик тарбиялаш соҳасидаги қарорларига мувофиқ, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ўрта умумий таълим мактабининг ишини янада яхшилашга доир бир қанча чоралар ишлаб чиқди.

Қарорда уқтириб айтиладики, совет мактаби бундан буён ҳам умумий таълим, меҳнат, политехника мактаби бўлиб ривожлана бериши лозим. Унинг асосий вазифалари ўқувчиларга фан асосларини мустаҳкам билдиришдан, уларни юксак даражада коммунистик онгли кишилар қилиб етиштиришдан, турмушга, касбларни онгли равишда танлаб олишга тайёрлашдан иборатдир.

Мактаб бутун тарбиявий ишни турмуш билан боғлаб олиб бориб, ўқувчиларга ижтимоий ривожланиш қонунларини сингдириши, мактаб ўқувчиларини совет халқининг революцион ва меҳнат традицияларида тарбиялаши; уларда юксак совет ватанпарварлиги ҳисларини ривожлантириши; уларни социалистик Ватанни ҳимоя қилишга тайёр бўлиб турадиган қилиб тарбиялаши, Совет Иттифоқидаги барча халқлар қардошларча бирлигининг, шу халқларнинг социалистик мамлакатлардаги меҳнаткашлар билан дўстлиги аҳамиятини очиб бериши; ўқувчиларни мустамлакачиликка ва капитал ҳукмронлигига қарши, озодлик ва миллий мустақиллик учун курашаётган барча халқлар билан бирдамлик руҳида тарбиялаши; буржуа идеологиясининг ўқувчилар онгига суқулиб киришига, ёт ахлоқ кўринишларига қарши кескин кураш олиб бориши лозим.

Мактаб эстетик тарбия бериши, шунингдек ўқувчиларнинг жисмоний ривожланиши ва соғлигини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиши лозим.

Қарорда кўрсатиб ўтиладики, 1970 йилга бориб, мамлакатда ёш авлод учун умумий ўрта таълимни жорий қилишни асосан тугаллаш — партия ва совет органларининг халқ маорифи соҳасидаги энг муҳим вазифасидир.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР Маориф министрлигига ҳамда тармоқ министрликларига ва идораларига халқ хўжалик планининг 1966—1970 йилларга белгиланган топшириқларига мувофиқ умумий таълим мактаблари шохобчаларини беш йиллик йиллари бўйича ривожлантиришни ва шу мактабларда ўқувчилар сонини оширишни таъминлаш, шунингдек мактаблар қуришга доир план топшириқларини ҳеч сўзсиз бажариш ва мактабларнинг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш таклиф қилинди.

Ўрта таълимни янада такомиллаштириш, мактаблар ишида зарур барқарорлик вужудга келтириш, политехника таълими ва меҳнат тарбияси бериш принципларини изчиллик билан амалга ошира бориш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети илмий асосланган ўқув планлари ва программаларини жорий қилишни СССР Маориф министрлиги ва иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ таълими) министрликлари зиммасига юкладилар. Мана шу ўқув планлари ва программалари жорий қилинаётганида мактабларда ўқитилаётган фанларнинг мазмуни фан, техника ва маданиятни ривожлантириш талабларига мувофиқлаштирилиши, фан асосларини ўргатишда давомийлик бўлишини таъминлаш, ўқитилаётган материалларни ўқув йилларига тағин ҳам рационалроқ тақсимлаш; тўртинчи ўқув йилидан бошлаб фан асосларини систематик равишда ўқитишга киришиш; ўқувчиларнинг ўқув машғулотлари билан ҳаддан ташқари банд бўлиб қолишини бартараф қилиш зарур.

Ўрта мактабни янги ўқув планларига ва программаларига планли ва ташкилий равишда ўтказиш бу йилги ўқув йилидан бошланди ва бу иш асосан 1970—71 ўқув йилидан кечикмай тугаллансин. Мактабларнинг ўқув планлари ва программалари тўғрисида СССР Фанлар академияси ва Педагогика фанлари академияси тайёрлаб берган тавсиялар асос қилиб олинди. Мактабнинг типовой ўқув планида, меҳнат, физкультура ва санъат машғулотларини (дарсларни) қўшиб ҳисоблаганда, ўтилиши лозим бўлган дарсларнинг максимал миқдори қуйидагидан ошиқ бўлмаслиги керак: I — IV синфлар учун ҳафтасига 24 соат; V—X (XI) синфлар учун ҳафтасига 30 соат. РСФСРнинг миллий мактабларида ва бошқа иттифоқдош республикаларнинг мактабларида дарс соатларини юқорида айтиб ўтилган нормаларга нисбатан ҳар бир синфда ҳафтасига 2-3 соатгача кўпайтиришга рухсат этилди.

Табиёт, шунингдек физика-математика фанлари, гуманитар фанлар бўйича чуқур билим бериш, шунингдек ўқувчиларнинг ҳар томонлама қизиқишларини ва қобилиятларини ривожлантириш учун мактабларга VII синфдан бошлаб ўқувчилар ўзлари танлаб олган фанлар бўйича факультатив машғулотлар ўтказиш ҳуқуқи берилди.

Умумий таълим мактабларида синфлардаги жойларнинг чекланган миқдори қуйидагича белгиланди: ўқувчилар I-VIII синфларда 40 киши, IX-X (XI) синфларда 35 киши бўлиши керак. Аммо қишлоқ миллий мактабларида IV-X (XI) синфларда ўқувчиларнинг сони 25 кишидан ошиб кетса, шу синфларни рус тилини ўрганиш учун икки группага бўлиб машғулотлар ўтказишга рухсат этилди.

Мактаб ўқувчиларига политехника таълими беришни, уларни ижтимоий фойдали меҳнатга тайёрлашни яхшилаш мақсадида қарорда партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларига, саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига ўқувчиларга меҳнат таълими беришни ташкил этишда, бунинг учун зарур ўқув-моддий базани вужудга келтиришда мактабларга ҳамма чоралар билан ёрдам кўрсатиб туриш, мутахассислар ажратиб бериш вазифаси юклатилди. Мактаб ўқувчиларини халқ хўжалиги ва маданиятнинг турли тармоқлари билан, корхоналар, колхозлар, совхозлар ва муассасалар билан, энг кўп тарқалган касблар билан таништириб бориш орқали уларнинг касб танлашига йўл очиб бериш ишларини систематик равишда ўргатиб бориш ҳам таклиф қилинди.

Мактаблар тўплаган ижобий тажриба ҳисобга олиниб, математика ва ҳисоблаш техникасини, физика ва радиоэлектроникани, химия ва химиявий технологияни, биология ва агробиологияни, гуманитар фанларни IX—X (XI) синфларда назарий ва амалий чуқур ўргатадиган бирмунча ўрта мактаб ва синфларга эга бўлишга рухсат этилди.

СССР Маориф министрлигига, СССР Педагогика фанлари академиясига мактаб ўқувчиларини ўқитиш ва тарбиялашни яхшилаш, ўқувчилар билимларининг сифати учун мактаб раҳбарлари ва муаллимларнинг масъулиятини ошириш тадбирларини, шунингдек ўрта умумий таълим мактабларини тамомловчиларни медаллар билан мукофотлаш тўғрисидаги янги низом лойиҳасини иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ таълими) министрликлари билан биргаликда ишлаб чиқиш, мазкур лойиҳада ўрта мактабларни айрим фанлар бўйича алоҳида муваффақиятларга эришиб битириб чиқаётганларни мукофотламоқ учун мақтов қоғозлари беришни жорий қилишни кўзда тутиш топширилди.

Ўқитиш процесси билан бевосита алоқадор бўлмаган қишлоқ хўжалик ишларига ўқувчиларни ўқиш вақтида жалб қилиш практикаси кейинги вақтда кенг тарқалганлигига қарорда партия ва совет органларининг эътибори жалб қилинди. Мактаб ўқувчиларини, шунингдек мактабларнинг муаллимлари ва раҳбарларини ўзларининг бевосита вазифаларидан бошқа ишларга жалб этишга йўл қўймаслик таклиф қилинди.

СССР Маориф министрлиги, иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ таълими) министрликлари, СССР Фанлар академияси, СССР Педагогика фанлари академияси, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ҳамда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги матбуот комитети ўқувчилар учун юқори сифатли стабил мактаб дарсликлари, дарслик қўлланмалари ҳамда муаллимлар учун методик қўлланмалар тузиш, бу дарсликлар ва қўлланмаларни ёзишга етакчи олимлар ва тажрибали муаллимларни жалб қилиш чораларини кўришлари лозим.

Коммунистик ахлоқ, тарбиялаш, интернационал дўстлик ва жаҳон халқларининг бирдамлиги масалаларига доир ўқув қўлланмалари ишлаб чиқишга алоҳида эътибор бериш керак.

Халқ маорифи органларига мактабларнинг ўқувчиларини онгли интизомли қилиб тарбиялаш ва уларга одоб ва ахлоқ ўргатиш ишини яхшилаш таклиф қилинди. Ҳар бир мактаб ўз фаолияти районидаги болалар билан олиб бориладиган тарбиявий ишларни уюштирувчи марказ бўлиб қолиши зарур.

Ўрта мактабларнинг штатларига болалар билан синфдан ташқари ва мактабдан ташқари олиб бориладиган тарбиявий иш ташкилотчиси лавозими киритилади (бу ташкилотчи мактаб директорининг ўринбосари ҳуқуқига эга бўлади).

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ўқувчилар билан олиб бориладиган жисмоний тарбия ва мудофаа-спорт ишларининг аҳволи ва сифати учун халқ маорифи бўлимларига, мактабларнинг директорларига, физкультура, комсомол ташкилотларига ва ДОСААФ ташкилотларига нисбатан талабчанликни оширишни партия ва совет органлари зиммасига юкладилар.

СССР Маориф министрлигига, СССР Маданият министрлигига, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Кинематография комитетига, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот комитетига ва ижодий союзларга ўқувчиларга эстетик тарбия беришни яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқиш топширилди. Бу тадбирларда: мактаб ўқувчилари учун кинофильмлар чиқариш, янги спектакллар тайёрлаш, дам олиш кунларида ва мактаб каникуллари вақтида болаларга кўрсатиладиган спектакллар ва киносеансларни кўпайтириш; совет ва чет эл ёзувчиларининг классик ва энг яхши асарларидан иборат мактаб сериялари нашр этиш; фонохрестоматиялар чиқариш ва энг яхши бадиий асарларнинг нусхаларини нашр этиш; ўқувчиларга аталган махсус концертлар ташкил этиш; болалар билан синфдан ташқари ишлаш ва ўқув машғулотлари олиб бориш учун бу ишга санъат соҳасидаги мутахассислар ва ижодий ходимларни тортиш кўзда тутилсин.

Ота-оналар ва аҳоли орасида педагогика билимларини матбуот орқали ва оғзаки пропаганда қилишни тубдан яхшилаш чоралари белгилаб берилди.

Қарорда қайд қилиб ўтилдики, мактаб комсомол ташкилотларига ва пионер ташкилотларига раҳбарликни анча яхшилаш, уларнинг иш даражасини ошириш ВЛКСМ Марказий Комитетининг энг муҳим вазифасидир. Ўқувчиларни ғоявий эътиқодли қилиб, билимларни ўрганишга, меҳнатга муҳаббатли қилиб тарбиялашга, уларнинг ташаббускорлигини ва фаоллигини ривожлантиришга комсомол ва пионер ташкилотларининг диққат-эътиборини жалб қилиш керак. Болалар яшаб турган жойларда улар билан олиб бориладиган ишларни ташкил этиш тадбирлари ишлаб чиқилсин. Мактабларни бош пионер вожатийлар билан таъминлаш чоралари кўрилсин, СССР Маориф министрлиги билан бирга пионер ходимларини тайёрлаш ташкил этилсин.

Саноат корхоналарининг, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, муассасалар ва ташкилотларнинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига ўз ходимларининг болалари ўқиётган мактаблар билан доимий алоқа қилиб туриш, мактаб ўқувчиларининг оилада қандай шароитда тарбияланаётганлиги билан қизиқиб туриш таклиф қилинди. Болаларни тарбиялаш масалаларини партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларида муҳокама қилиш одат қаторига киритилсин, оилага ва мактабга тағин ҳам актив ёрдамлашиб турилсин, ўз болаларини тарбиялашга ношудлик билан қараётган ота-оналарга таъсир ўтказиб турилсин. Саноат корхоналарида, қурилишларда, муассасаларда, колхозлар ва совхозларда ёш авлодни тарбиялаш ишида оила ва мактабга кўмаклашиш комиссиялари ёки советлари тузиш тавсия қилинди.

Халқ маорифини янада такомиллаштириш, аввало муаллимларга, уларнинг илмий ва методик малакасига, ғоявий-сиёсий ва маданий савиясига боғлиқ эканлигини назарда тутиб, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети муаллимларнинг муваффақиятли ишлаши, уларнинг малакасини систематик равишда ошириб бориш учун тегишли шарт-шароит яратиб бериш, маориф ходимлари меҳнатини муҳофаза қилиш, уларга имтиёз ва афзалликлар бериш тўғрисидаги қонунларнинг ҳеч сўзсиз бажарилиши зарурлигига эътиборни жалб қилдилар. Муаллимнинг обрўйини саклаш тўғрисида, унинг меҳнатидан ёшларга таълим ва тарбия бериш учун энг тўлиқ фойдаланиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш барча партия, совет, комсомол, касаба союз органларининг иши бўлиши лозим.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Маориф министрлиги, СССР Госплани ҳамда иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ таълими) министрликлари билан бирга йиллик халқ хўжалик планлари тузилаётган вақтда ҳар қайси иттифоқдош республиканинг муаллимларга ҳақиқатан бўлган эҳтиёжини қондиришни ҳисобга олиб, шу иттифоқдош республика бўйича педагогика ўқув юртларига қанча киши қабул қилиниши лозимлигини белгилаб беришга мажбурдирлар.

Музика ва ашула, тасвирий санъат, жисмоний тарбия, чизмакашлик ва меҳнат дарсларини ўқитадиган муаллимларни педагогика билим юртларида, педагогика институтларининг тегишли факультетларида ҳамда махсус ўрта ва олий ўқув юртларида зарур миқдорда тайёрлаш кўзда тутилсин.

Қарорда мактаб-интернатларини ва мактаб болалар уйларини мустаҳкамлаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Санаторий-ўрмон мактабларини ва махсус мактаб-интернатларини кўпайтириш ва кенгайтириш мўлжалланмоқда.

Мактабларнинг ишлаши учун тағин ҳам қулай моддий техника шароити яратиб бериш мақсадида СССР Госпланига, СССР Госстройига, СССР министрликлари ва идораларига ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига янги қурилаётган саноат корхоналарининг ва идоралар қураётган уй-жой массивларининг йиғма сметаларида тегишли тармоқларга ажратилган капитал маблағлар ҳисобидан умумий таълим мактаблари учун бинолар қуришни кўзда тутиш таклиф қилинди.

Белгилаб қўйилдики, қишлоқ жойларида мактаблар қурилганида муаллимлар учун квартиралар ҳам биргаликда қурилиши лозим. Саккиз йиллик ва ўрта мактаблар қурилганида узоқ қишлоқларда яшовчи ўқувчилар учун қоида тариқасида шу мактаблар ҳузурида интернат ҳам қурилиши лозим. Интернатлар қуришга ва муаллимлар учун уйлар қуришга керакли маблағлар уй-жой қурилишига ажратилган умумий маблағлар ҳисобидан мана шундай интернат ва уйлар қуришга атаб ажратиб берилиши лозим.

Мактабнинг уй-жой фонди халқ маорифи органларига тегишли бўлиб, бу уй-жойларга мактабда ишламайдиган кишиларни кўчириб киритиш мумкин эмаслиги қарорда белгилаб қўйилди.

Колхозлар ва бошқа ташкилотларнинг ўз ташаббуслари билан мактаблар қуриши кенг авж олиб кетганлигини ҳисобга олиб, СССР Госплани ва СССР Министрлар Советининг Моддий техника таъминоти давлат комитети шу қурилишлар учун давлат капитал маблағлари ҳисобидан қурилаётган мактаблар билан бир қаторда материаллар ва ускуналар олишга фондлар ажратиб беришга мажбурдирлар. Янги қурилаётган мактаб биноларининг ҳаммаси ўқув йили бошлангунча фойдаланишга топширилиши лозим.

Партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари ҳамда хўжалик ташкилотлари мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлашда ва ўқувчиларни тарбиялашда уларга ёрдам кўрсатмоқ учун саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, муассасалар, ўқув юртлари, илмий тадқиқот институтлари, жамоат ташкилотларининг мактабларни ўз оталиқларига олишларига ҳар томонлама кўмаклашишлари лозим.

Саноат, қишлоқ хўжалик корхоналарига ҳамда бошқа корхоналар ва ташкилотларга ускуналар ва материалларни ҳеч бир ҳақ олмай мактабларга беришларига, шунингдек пландан ташқари жамғармалар ҳисобидан мактаблар қуриш, уларни ремонт қилиш ва ускуналар учун харажатлар қилишларига рухсат этилди.

Ўқитиш процессида техника воситаларидан, кино ва телевидениедан тағин ҳам кенг фойдаланиш чоралари белгилаб берилди.

Қарорда шу нарса кўрсатиб ўтилдики, умумий таълим мактабини ривожлантиришдаги ҳозирги босқич мактабларга раҳбарлик қилишдаги илмий даражани оширишни, халқ маорифи органларининг инспекторлар составини, айниқса район халқ маорифи органларидаги инспекторлар сафини мустаҳкамлашни қатъий талаб қилмоқда. Шу муносабат билан СССР Маориф министрлиги, СССР Молия министрлигига ва СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитетига халқ маорифи органларида қанча инспектор бўлиши кераклиги ва уларга ҳақ тўлаш шартлари тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиш топширилди.

Маҳаллий партия органларига мактабларнинг баобрў раҳбарларини, муаллимларини, мактаб ишини яхши биладиган, ижобий иш тажрибасини ёя оладиган мутахассисларни инспекторлик ишига кўтариб қўйишда халқ маорифи бўлимларига ёрдамлашиш таклиф қилинди.

СССР Маориф министрлигига ўрта умумий таълим мактаби уставининг лойиҳасини ишлаб чиқиш топширилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети барча партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, мамлакатимизда таълим-тарбия ишларини янада ривожлантириш бутун партиянинг, бутун совет халқининг иши эканлигини эсда тутиб, мактабга ҳамиша диққат-эътибор бериб туришга ва ғамхўрлик қилишга чақирдилар.

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК МИТИНГИ

СОФИЯ, 17 ноябрь. **ТАСС махсус мухбирлари В. БОЧАРОВ ва Н. КОЧЕШКОВ хабар берадилар:** КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигида Болгария Компартиясининг IX съездига келган КПСС делегацияси бугун Болгариянинг Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилаётган энг йирик саноат корхонаси—Кремиков металлургия комбинатида бўлди.

Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни пўлат қуйиш цехида Қора металлургия ва кон ишлари давлат бирлашмасининг бош директори А. Запрянов, комбинат директори вазифасини ижро этувчи Г. Генов, Марказий Комитетнинг комбинатдаги партия ташкилотчиси И. Тодоров, инженерлар, техниклар ва ишчилар самимий кутиб олдилар. Л. И. Брежнев цехларни кўздан кечириб чиққандан кейин болгар ва совет мутахассислари билан танишди.

Шундан кейин Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар прокат цехида бўлдилар. Шу йил сентябрь ойидан бери бу ерда «1150» Совет блюминги ишламоқда. Шу ерда катта митинг бўлиб ўтди.

Марказий Комитетнинг комбинатдаги партия ташкилотчиси И. Тодоров комбинат коллективи ва партия ташкилоти номидан КПСС делегациясини табриклади.

Шундан кейин митинг иштирокчилари томонидан қизғин кутиб олинган Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Бизнинг партия делегациямиз, деди Л. И. Брежнев, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, Болгария Коммунистик партиясининг IX съездига келди. Партияларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда мана шундай ўзаро ташриф буюришлар одат қаторига кириб қолганига анча вақт бўлди. Лекин шуни очиқ айтишим керакки, ҳар сафар сизларнинг ҳузурингизга келиб дўстларимиз ва қардошларимиз билан учрашганимизда ҳамда ниҳоят даражада самимият ва дўстрўйликни ҳар қадамда ҳис қилиб турганимизда бизда қайта-қайта катта бахтиёрлик ва тўлқинланиш ҳислари пайдо бўлади. Муштарак буюк идеяларимиз вужудга келтирган бу қалин дўстлик жаҳондаги ҳамма нарсадан кўра бизга қадрлироқдир.

Сизларга рус одатича катта «раҳмат!» деб айтишга ижозат бергайсиз. Халқимиз ва унинг Коммунистик партияси шаънига бу ерда айтилган илиқ, дўстона сўзлар учун сизларга катта раҳмат. Совет ишчилар синфи, бутун совет халқи сизларга ва сизлар орқали Болгариянинг ишчилар синфига, барча меҳнаткашларига ўзининг қардошлик саломини йўллайди ва социализм қуришда янги катта ғалабалар тилайди.

КПСС делегацияси Болгария Коммунистик партияси IX съездининг ишида жуда зўр қизиқиш билан қатнашмоқда. Бу съезд мамлакатингиз, бутун социалистик ҳамдўстлигимиз тарихида ҳеч шубҳасиз муҳим босқич бўлади. Ўртоқ Тодор Живковнинг ҳисобот доклади, босиб ўтилган йўлни якунлаб бераётган ва келажакда қилинадиган вазифаларни белгилаб бераётган бу съездингизнинг бутун иши бизда жуда катта таассурот қолдирмоқда. Худди, биз кутганимиздек, бу съезд партия билан халқнинг бузилмас бирлигини, социалистик жамият қуриш учун зарур ишларнинг ҳаммасини қилишга партия билан халқнинг бундан буён ҳам тайёр эканлигини янги куч билан намойиш қилмоқда. Социалистик қурилишнинг энг зарур масалалари съездда муҳокама қилинаётганлиги социалистик тажриба хазинаси нақадар бой ва хилма-хил эканлигини, партиянинг моҳирона раҳбарлиги, халқнинг ижодий активлиги нақадар самарали натижалар бераётганлигини яққол кўрсатиб турибди.

Болгария халқи социализм қуришга киришганига 20 йилдан сал кўпроқ бўлди, лекин мана шу тарихан қисқа вақт ичида сизларнинг ватанингиз таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Ўтмишда революциядан олдин, Европанинг энг камбағал ва қолоқ мамлакатларидан бири бўлган Болгария шу йиллар мобайнида индустрияси тез ривожланаётган, механизациялашган социалистик қишлоқ хўжалигига эга бўлган юксак даражада саводхон ва маданиятли мамлакатга айланди.

Бу йил сизларнинг саноатингиз 1939 йилдагига қараганда тахминан 24 баравар кўп маҳсулот ишлаб чиқараётганлигининг ўзи ҳам социализм болгар халқига нақадар мисли кўрилмаган истиқболлар очиб берганлигини ҳар қандай сўзлардан кўра яққолроқ тасвирлаб беради.

Сизларнинг халқингиз Кремиковский металлургия комбинати, Бургас нефть-химия комбинати ва Димитровград комбинати, Старий-загор азот-ўғит заводи, «Марица-Восток» энергетика комплекси ва бошқа шулар каби йирик саноат объектлари билан ҳақли равишда фахрланмоқда. Бу саноат объектлари болгар ишчилар синфи, бутун халқингиз қилган фидокорона меҳнатнинг самарасидир, бузилмас совет—болгар дўстлигининг рамзидир.

Бизда шундай таассурот туғилдики, деб давом қилди Л. И. Брежнев, Болгариянинг янги қиёфасини ифодаловчи ишчилар синфи халқингиз орасида айниқса иззат ва ҳурмат қилинмоқда. Ҳақиқатан ҳам у мана шундай иззат-ҳурматга сазовор. Халқ ҳокимияти йиллари мобайнида Болгария ишчилар синфи мамлакатни индустрлаштиришга, қишлоқ хўжалигини қайта қуришга, янги шаҳарлар ва қишлоқларни бунёд этишга, маданиятга ва халқ турмушининг бошқа кўпгина соҳаларига жуда катта ҳисса қўшди.

Шу нарса ҳам очиқ кўриниб турибдики, шаҳар ва қишлоқларнинг барча меҳнаткашлари Болгариянинг энг яхши ишчи коллективларидан ибрат олиб, ўз йўлларини белгилаб олмоқдалар, меҳнатда улар сингари жонбозлик кўрсатишга интилмоқдалар. Сизларнинг ажойиб коллективингиз мамлакатдаги бошқа юзлаб ва минглаб корхоналар учун ибрат бўлаётган ёрқин намуналардан бири эканлигини кўриб, жуда хурсанд бўлдик.

Бундан икки йил муқаддам сизларнинг ҳузурингизда бўлиш шарафига муяссар бўлган эдим. Ўша вақтда комбинат эндигина ишга тушган эди. Ҳозир у таниб бўлмас даражада ўзгариб кетибди, чунки у жуда ҳам ўсган ва катталашган. IX съезд директиваларида кўрсатиб ўтилган янги қувватлар ишга туширилганидан кейин учинчи домна печи, бутун конвертор цехи, иссиқ ва совуқ прокат қилиб берадиган станлар, трубопрокат қилиб берадиган стан ва бошқа объектлар ишга туширилганидан кейин комбинат нақадар зўр гигант бўлиб қолишини тасаввур қилиш мумкин.

Бошқаларга қандай туюлишини билмайман, лекин собиқ металлист бўлган мен учун бу комбинатда бўлиш, домналарнинг гувуллаб турганини эшитиш, металл қандай эритилаётганлигини кўриш чинакам поэзиядир, шу сабабли гигант қурилишингизнинг бутун манзарасига назар солиб чиққанимда қалбим ифтихор ҳислари билан тўлиб тошади. Ахир, Болгарияда илгари ўзининг металлургия корхоналари бўлмаган эди-ку. Саноатнинг ўз «ризқи-рўзи» йўқ эди-ку. Ҳозирги кунда сизларнинг мустаҳкам базангиз бор: металлургия саноатингизнинг тўнғичи— В. И. Ленин номидаги завод—билан бир қаторда мамлакатнинг жуда катта металлургия комбинати ҳам бор. Бу комбинатнинг маҳсулоти 1970 йилга бориб, миллион тонналаб ҳисобланадиган металл чиқаришдан иборат бўлиб қолади.

Азиз металлург ўртоқлар, сизларни съездингиздаги КПСС делегацияси номидан комбинат эришган ажойиб муваффақиятлар билан қутлашга ва сизларнинг коллективингизга, Болгариянинг барча металлургларига ажойиб ватанингизнинг шон-шуҳрати йўлида янги катта ғалабалар тилашга ижозат бергайсиз.

Мамлакатингиз қишлоқ хўжалиги эришган муваффақиятлар ҳам Болгариянинг барча чин дўстларини қувонтирмоқда. Илгари тарқоқ ва ибтидоий ҳолда бўлган Болгария қишлоқ хўжалиги эндиликда юксак даражада механизациялашган социалистик қишлоқ хўжалигига айланди. Бу эса халқингизнинг катта ва муҳим ғалабасидир.

Мамлакатингиз қишлоқ хўжалиги ҳақиқатан ажойиб натижаларга эришмоқда. Бу йил сизлар гектар бошига ўртача ҳисобда 28 центнер чамаси буғдой олдингиз. Бу — қишлоқ меҳнатчиларининг ҳақиқатан катта ва арзигулик муваффақиятидир.

Болгар халқи маориф, фан, маданият, санъатни ривожлантиришда нақадар ажойиб муваффақиятларга эришганлиги съездда яққол мисоллар билан айтиб ўтилди.

Сизларнинг муваффақиятларингиз ва мамлакатингизни янада ривожлантириш борасида Болгария Компартияси IX съездининг бешинчи беш йиллик планга доир директиваларида белгилаб берилган истиқболлар Болгариянинг барча дўстларини қувонтирмоқда ва қойил қолдирмоқда. Совет коммунистлари, барча совет кишилари Болгария халқига социализм қуришда чин кўнгилдан янги, катта ғалабалар тилайдилар.

Сўнгра Л. И. Брежнев КПСС-нинг фаолияти тўғрисида, совет халқининг меҳнатдаги ютуқлари ҳақида гапирди. Совет экономикаси гуркираб ўсаётганлигини кўрсатувчи маълумотларни айтиб берди, совет халқи КПСС XXIII съезди қарорларини қандай бажараётганлигини ҳикоя қилиб берди.

Мамлакатимизнинг ҳамма жойида, деди Л. И. Брежнев, Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига тайёргарлик авж олдирилмоқда. Мамлакатимиз меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида тағин ҳам каттароқ муваффақиятлар билан нишонлашларига шак-шубҳа йўқ.

Халқимиз ўзининг ҳозирги кундаги муваффақиятлари ва келажакка мўлжалланган планларини бутун социалистик ҳамдўстликнинг муваффақияти ва планлари билан чамбарчас боғламоқда. Бир-биримиз билан ҳамкорлигимиз нечоғли маҳкам бўлса, барча социалистик мамлакатлар ўртасидаги алоқалар нечоғли кенг бўлса, социализм ва коммунизм қуриш учун шу қадар муваффақиятли равишда олға бораверади, сиз билан биз буни ўз тажрибамиздан яхши биламиз.

Бундай ҳамкорликнинг афзалликларини ҳар қадамда кўриш мумкин. Сизларнинг металлургия комбинатингиз қандай қурилганлиги ва ўзлаштирилаётганлиги Болгария ва СССР ишчилар синфи биргаликда самарали куч ва ғайрат сарфлаётганлигининг ёрқин намунасидир. Бу комбинатга керакли ускуналарни тўрт юзга яқин совет корхоналари, шу жумладан «Уралмаш», «Новокраматорск», «Электросила» ва бошқа шулар каби энг катта заводлар етказиб бермоқда. Шуни ҳам айтишим керакки, мана шу корхоналарнинг коллективлари сизларнинг заказларингизни бажаришни ўзлари учун катта шараф деб, ўзларининг қардошлик бурчлари деб ҳисобламоқдалар. Беш юздан кўпроқ мутахассисларимиз сизлар билан қўлни-қўлга бериб ишлаб, комбинатни ривожлантиришда, унинг турли объектларини қуриб ишга туширишда қатнашдилар ва қатнашмоқдалар. Болгариялик ўртоқлардан 800 дан кўпроқ киши СССРда металлургия илмини ўқиб, тажриба орттириб келди. Бизнинг инженерларимиз, ишчиларимиз ҳам ўз билимларини ва ўз тажрибаларини уларга бажонидил ўргатишди.

Болгария мутахассислари ўз тажрибаларини ўргатиш учун бизнинг Совет Иттифоқимизга бориб келаётганликларини кўрсатувчи бир талай мисолларни ҳам айтиб бериш мумкин. Совет кишилари ўзларининг болгариялик дўстларига бунинг учун қизғин ташаккур изҳор қилмоқдалар.

Мамлакатларимиз ўртасида савдо алоқалари муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Совет Иттифоқи Болгарияга турли машина ва ускуналар, шунингдек нефть, руда, кўмир, пахта сингари муҳим саноат хом ашёлари етказиб бермоқда. Биз сизлардан ҳар хил кемалар, электроқарлар, электротельферлар, электромоторлар, аккумуляторлар, насослар олмоқдамиз, ҳўл меваларни ва қайта ишланган меваларни ҳамда сабзавотларни анча миқдорда сотиб олмоқдамиз. Бу сабзавот ва меваларни халқимиз еб ҳузур қилмоқда.

Совет—болгар ҳамкорлигининг муҳим белгиси шуки, биз бир биримизга дўстона ёрдамлашишга, ўз тажрибаларимиз ва муваффақиятларимизни бир-биримиз билан баҳам кўришга ҳамиша тайёрмиз. Бундай ҳамкорлик халқларимизнинг бахти ва саодати йўлида муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини кўриб турибмиз.

Социалистик мамлакатлар ўртасида мустаҳкамланиб бораётган бирлик ва ҳар томонлама ривожланиб бораётган алоқалар ички сиёсатда ҳам, ташқи сиёсатда ҳам қозонаётган муваффақиятларимизнинг энг муҳим омилларидан биридир, ўртоқлар.

Болгария меҳнаткашлари, Болгария Коммунистик партияси ва ҳукумати бу бирликка, социалистик ҳамдўстликни мана шундай мустаҳкамлашга қўшаётган катта ҳиссани совет кишилари юксак даражада қадрламоқдалар.

Хурсанд бўлиб шуни айтишимиз керакки, халқаро ривожланишнинг ҳамма масалаларида партияларимиз ва халқларимиз бир фикрда бўлиб, битта позицияда турибдилар. Бизнинг муносабатларимизга ҳеч қачон ва ҳеч нарса доғ туширган эмас, аксинча бу муносабатларимиз муттасил мустаҳкамланиб бормоқда. Қаҳрамон болгар халқи сингари қалин дўстимиз бўлганлигига биз, совет кишилари астойдил хурсандмиз ва самимий муносабатларимизни қадрламоқдамиз.

Совет—болгар дўстлиги бузилмас дўстлик. Бу дўстлик халқларимизнинг энг яхши ўғиллари ва қизлари Болгариянинг озодлиги учун биргаликда олиб борилган курашда, фашизмга қарши курашда тўкилган қон билан мустаҳкамланган. Мамлакатингизда социалистик революция ғалаба қилганидан кейин бу дўстлик тағин ҳам яшнаб кетди ва мустаҳкамланди, янги мазмун касб қилди, бу эса бизнинг болгар—совет дўстлиги абадий дўстлик деган ишончимизни янада кучайтиради.

Л. И. Брежнев ўз нутқининг охирида, Болгария Компартияси яшасин, болгар халқи ва бузилмас болгар—совет дўстлиги яшасин, деб хитоб қилди.

* * *

Л. И. Брежнев нутқи узоқ давом этган гулдурос қарсаклар, «ура» садолари, «Яшасин КПСС!», «Абадий дўстлик!» деган сўзлар билан бўлиниб турди.

Л. И. Брежнев Болгария Компартияси IX съездидаги КПСС делегацияси номидан комбинат коллективига эсдалик совғалари топширди.

Шундан кейин Совет делегацияси комбинат раҳбарлари ва партия активи билан учрашди. Учрашув самимий дўстлик ва қардошлик вазиятида ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ V ПЛЕНУМИ

САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА КЎПАЙТИРИШ ВА ХЎЖАЛИК ИСЛОҲОТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ СОҲАСИДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. АНИСИМКИН доклади

Ўртоқлар! Яқинда совет халқи, бутун прогрессив инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини тантана ва хурсандлик билан нишонладилар. Жаҳонда биринчи социалистик давлат ўз умрининг эллигинчи йилига қадам қўйди.

Беш йиллик социалистик қурилишдаги жуда муҳим босқичдир. У социализм ва коммунизм Ватанини тағин ҳам кўпроқ улуғлаши, унинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада яшнатиши, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш учун курашда олға томон тағин ҳам зўр қадам қўйишни таъминлаши лозим.

Бутун мамлакат билан, бутун совет халқи билан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам коммунистик жамият барпо қилишнинг ҳамма фронтларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Буни 10 ойлик ишимизнинг якунлари яққол кўрсатиб турибди. Саноат корхоналарининг коллективлари ишлаб чиқаришнинг 10 ойлик планини 26 октябрда муддатидан олдин бажардилар. Пландан ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот олинди. Лекин беш йиллик топшириқларини бажаришда ҳозирча дастлабки қадамларгина қўйилди. Партия қўйган вазифалар буюк ва масъулиятли вазифалардир. Бу вазифалар бутун кучимизни, бутун ғайратимизни, барча резервларимизни сафарбар қилишни талаб этади.

САНОАТНИНГ ЯНГИ ШАРОИТДА ИШЛАШИНИНГ ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАРИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси марксизм-ленинизм таълимотига таяниб мамлакатимизда янги жамият қуриш, коммунизмнинг иқтисодий негизларини вужудга келтириш йўлини оғишмай ва изчиллик билан амалга ошириб келмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги сентябрь Пленуми шу йўлдаги муҳим босқич бўлди. Партиямиз Марказий Комитети мамлакатдаги хўжалик қурилиши якунларини чуқур таҳлил қилиб, экономикамизда рўй берган салбий ҳодисаларни, яъни ишлаб чиқаришни ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари секинлашиб қолганлиги, асосий ишлаб чиқариш фондларидан ва капитал маблағлардан фойдаланишнинг самарадорлиги пасайиб кетганлиги каби салбий ҳолларни чуқур анализ қилиб, бу камчиликларни тезроқ йўқотиш йўлларини белгилаб берди.

Партиямизнинг XXIII съезди КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини тўла равишда маъқуллади. Корхоналарни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш учун катта тайёргарлик ишлари бутун мамлакатда авж олдирилди.

Бизнинг республикамизда ҳам бу йўлда муайян иш олиб борилмоқда. Ўзбекистондаги дастлабки олтита саноат корхонаси — Тошкентдаги «Учқун» тўқимачилик-галантерия фирмаси, Ғиждувон пахта заводи, Тошкентдаги 2- ва 4- тегирмон комбинатлари, Тошкент тамаки фабрикаси ва Самарқанддаги чой қадоқлаш фабрикаси, шунингдек автохўжаликлардан 6 таси янги системада ишлашга ўтказилди.

Ярим йил унчалик катта муддат эмас, албатта, мазкур корхоналарнинг ишига ҳозир тўла равишда баҳо бериш қийин. Лекин бир нарса шак-шубҳасизки, мана шу корхоналарнинг коллективлари янги системада ишлашга ўтишни бошлаб бердилар ва маълум тажриба орттирдилар.

Масалан, «Учқун» фирмасининг партия ташкилоти коллективда катта тушунтириш ишларини олиб борди, хўжалик ишларини юритишнинг янги системасига ўтиш ҳаётий зарур бўлиб қолганлигини ва бу янги системанинг афзалликларини ҳар бир меҳнатчига тушунтириб берди. Ишлаб чиқаришни янги шароитда ишлашга тайёрлашда ҳам коммунистлар етакчилик ролини ўйнадилар.

Ярим йил ичида фирма маҳсулотни реализация қилишни ўтган йили шу давридагига нисбатан 27 процент кўпайтиришга, олинаётган фойдани 15 процент оширишга ва меҳнат унумдорлигини 33 процент кўтаришга муваффақ бўлди. Коллективни моддий рағбатлантириш системаси аниқ белгилаб қўйилганлиги, меҳнатга моддий ва маънавий қизиқтириш моҳирлик билан қўшиб олиб борилганлиги мана шу кўрсаткичларни қўлга киритишда кўп жиҳатдан ёрдам берди.

Ҳозирги вақтда республикада 1967 йилнинг бошида 60 тадан кўпроқ корхонани ва автохўжаликлардан 20 тасини янги системага ўтказиш учун тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Тошкент шаҳар партия комитети шаҳар саноати ходимларининг шу йил октябрда кенгаш-семинарини ўтказиб яхши ташаббус кўрсатди. Корхоналарни янги иш шароитига ўтказиш соҳасидаги вазифалар тўғрисида мазкур кенгаш-семинарда кенг миқёсда ва фойдали фикрлашиб олинди.

Лекин, саноатни янги системага ўтказишга тайёргарлик кўриш ишида жиддий камчиликлар бор. Қурилиш материаллари саноати министрлиги мўлжалланган бешта корхонани, шу жумладан Бекобод ва Қувасой цемент заводларини янги шароитда ишлашга ўтказишни таъминламади. Район партия комитетлари эса, мўлжаллаб қўйган тадбирларнинг бажарилишини контроль қилиб турмадилар.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси республика Озиқ-овқат саноати министрлигининг ҳисоботини тинглаб, корхоналарни янги системага ўтказишга тайёрлашдаги камчиликларни жиддий танқид қилди. Тошкент тамаки фабрикасини ва Самарқанддаги чой қадоқлаш фабрикасини янги системада ишлашга ўтказиш чоғида министрлик, жумладан, маҳсулотни реализация қилиш билан, материалларнинг қолдиғи кўпайиб кетганлиги билан боғлиқ бир қанча жиддий проблемаларни ҳал қилиб бермади, бу эса корхоналарнинг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятига салбий таъсир қилди.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарининг коллективлариислоҳотни амалга оширишга тайёрланиб, асосий ишлаб чиқариш фондлари ва оборот маблағларидан фойдаланишни яхшилашга доир яхши тадбирларни ишлаб чиқдилар, бироқ бу тадбирлар ҳамма корхоналарда ҳам бажарилаётир, деб бўлмайди.

Рангли металлургия, радиотехника, химия саноати ва бошқа тармоқларнинг корхоналарида янгича ишлаш шароитига ўтиш учун ҳозир ҳам тузук тайёргарлик кўрилмаётир.

Баъзи корхоналарда экономика билан шуғулланадиган бўлимлар ёмон ишламоқда.

Партия комитетлари ишлаб чиқариш экономикасини чуқур ўрганиб бу иш билан пухта шуғулланишлари, кадрларни иқтисодий билимлар билан қуроллантиришлари, уларга саноат ишлаб чиқаришини яхшиламоқ учун иқтисодий воситалардан тўғри фойдалана билишни ўргатишлари лозимлигини КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорида уқтириб ўтилди. Пленумнинг бу кўрсатмаси республикадаги барча партия ташкилотларига ҳаракат программаси бўлиб қолиши лозим.

ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ — КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ МУҲИМ ПРОБЛЕМАСИ

Хўжаликни планлаштириш ва унга раҳбарлик қилишнинг ҳамма участкаларида моддий, меҳнат ва молия ресурсларидан, табиий бойликлардан энг рационал ва самарали фойдаланишга ҳамда ошиқча чиқимлар ва нобудгарчиликларни тугатишга асосий эътибор бериш лозимлиги КПСС Марказий Комитетининг Программасида таъкидлаб кўрсатилган.

Ўзбекистон жуда бой минерал ресурсларга эга ва олтин, табиий газ, рангли металлар ва бошқа фойдали қазилмаларнинг запаслари жиҳатидан республикамизнинг мамлакатдаги салмоғи анча катта.

Бироқ, бизда айрим турдаги минерал хом ашёнинг жуда катта запаслари бўлишига қарамай, уларни ўзлаштириш сусткашлик билан олиб борилмоқда.

Маълумки, бизнинг нефтни қайта ишлаш заводларимиз асосан, ташиб келтирилган хом ашё негизида ишлайди ва кўп миқдорда муомала харажатлари қилишга мажбур бўлмоқда. Шунга қарамай, бизда нефть манбаларини қидириш суст бормоқда, топиб аниқланган манбалар эса секинлик билан ўзлаштирилмоқда. Бизда минерал хом ашёдан комплекс фойдаланиш проблемалари дуруст ҳал қилиб берилмаяпти. Жуда катта корхона бўлган Олтинтопган полиметалл комбинатида мис рудасини қайта ишлаш вақтида кўпгина нодир металлар тутунга қўшилиб ҳавога совурилмоқда. Газли конидан фойдаланиш вақтида кўп миқдордаги газ конденсати учириб юборилмоқда.

Ана шу бойликларнинг ҳаммаси хўжалик оборотига тезроқ жалб этилса, улардан комплекс фойдаланилса, республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада юксалтириш, капитал маблағлардан кўпроқ наф олиш мумкин бўлиб қолади.

Ўтган етти йиллик мобайнида Ўзбекистон экономикасини ривожлантиришга давлатнинг етти миллиард сўмликка яқин капитал маблаги сарфланди. Бу маблағ Совет ҳокимиятининг бутун йиллари мобайнида сарфланган маблағдан ортиқ эди. Янги беш йилликда капитал қурилиш ҳажми бундан олдинги беш йилдагига қараганда 2,5 баравар ортади. Табиийки, юксалишнинг бундай суръатлари шароитида республикага ажратилаётган маблағлардан тўла-тўкис фойдаланиш, бу маблағларни ишга тушириладиган объектларга тўплаш биринчи даражали аҳамият касб этади.

Республика машинасозлик саноатининг ривожлантирилиши капитал маблағлардан самарали фойдаланиш намунаси бўла олади. Етти йиллик мобайнида ажратилган юз миллион сўм асосан ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилишга сарфланди, бу эса маҳсулот ишлаб чиқаришни салкам уч баравар ошириш имконини берди.

Бироқ, капитал маблағлар зарур бўлган даражада наф бермаётганлигини кўрсатувчи мисоллар ҳам анчагина бор. Бунинг асосий сабабларидан бири шуки, планлаштириш вақтида қўпол хатоларга йўл қўйилиб, у ёки бу объектнинг қурилиши зарур даражада техникавий-иқтисодий жиҳатдан асосланмасдан бошлаб юборилди.

Капитал маблағларнинг самарадорлиги ҳақида гапирганда республикада қуриб битказилмаган қурилишнинг салмоғи яна кўпая бошлаганлигига эътибор бермасдан бўлмайди. Бу ҳам планлаштириш ишидаги нуқсонларнинг, заказчи билан қурилиш ташкилотлари қониқарсиз ишлаганлигининг натижасидир. Айрим министрликлар ва ташкилотлар ўтган йилнинг 1 сентябрига қадар ҳамма зарур ҳужжатларни тахт қилиб қўйилмаган объект қурилишини бир амаллаб титулга киритиб юборишга интилаётганлиги сингари яроқсиз практикага барҳам берилгани йўқ. Бундай ҳаракатларга қатъиян чек қўйиш ва айбдорларни қаттиқ жавобгарликка тортиш лозим. Республика Госплани билан Госстройи капитал маблағларни планлаштиришда тағин ҳам қаттиқроқ позиция тутишлари керак.

Бўлажак объектнинг смета қимматини ҳисоблашдаги ноаниқликлар ва кейинчалик қурилишнинг қимматлашиб кетаётганлиги катта зарар етказмоқда. Қурилиш лойиҳада кўзда тутилганидан 10-20 процент қимматга тушиши аввалдан маълум бўлганида эди, бу қурилиш, эҳтимол, бошлаб юборилмаган бўлур эди.

Амалда биз дастлабки қимматнинг ўзгартирилишига тез-тез дуч келмоқдамиз. Чунончи, шу йилнинг фақат уч квартали мобайнида заказчилар 67 қурилиш бўйича йиғма смета-молия ҳисоб-китобларини қайтадан кўриб чиқдилар. Бунинг натижасида қурилишларнинг сметадаги қиммати 30 миллион сўм миқдорида ёки дастлабки қимматидан 14 процент ошиб кетди.

Қурилаётган корхоналарни асбоб-ускуналар билан таъминлашда катта нуқсонлар бор. Бу асосан шунинг оқибатида рўй бермоқдаки, айрим раҳбарлар қурилишларни зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан комплектлаш масалаларига масъулиятсизларча қарамоқдалар.

Бу йил Наманганда шойи ва костюмбоп газламалар комбинати ва Андижон трикотаж фабрикасининг биринчи навбатлари ишга туширилиши лозим. Лекин Енгил саноат министрлигининг айби билан ана шу энг муҳим объектларга шу вақтга қадар кўп миқдордаги асбоб-ускуналар етказиб берилгани йўқ.

Ишга бундай муносабатда бўлиш ярамайди.

Капитал маблағларнинг самарадорлигига тааллуқли яна бир масала бор. Корхонани реконструкция қилиш, одатда, янги корхона қуришдан кўра тезроқ наф беришини ҳар бир киши билади. Лекин реконструкция ниқоби остида янги объект қуриладиган бўлса, бу нарса халқ хўжалигига зарар етказади.

Биз «Подъёмник» заводини реконструкция қилдик-у, лекин аслида янги корхона қурдик. Модомики, корхона реконструкция қилинар экан, уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қурилишига маблағ ажратилмади. Шунинг оқибатида завод етарли миқдорда ишчи кучи тўплай олмаяпти, ундаги қувватлардан тўла фойдаланилмаяпти, сарфланган маблағлар эса кутилганидек наф бермаяпти. Бошқа айрим корхоналарда ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Республикадаги айрим қурилиш ташкилотлари кучлар ва маблағларни ишга тушириладиган объектларга тўплаб, уларни белгилаган муддатларда юргизиб юборишнинг муҳимлигига ҳали ҳам етарли баҳо бермаяптилар. Қурилиш, монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрликлари, «Главташкентстрой» ишга тушириладиган объектларга эътиборни кучайтиришлари, асосий ишлаб чиқариш фондларининг ўз вақтида ишга туширилиши учун қурилиш ва монтаж ташкилотлари раҳбарларининг жавобгарлигини оширишлари лозим.

АСОСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФОНДЛАРИДАН ЯХШИРОҚ ФОЙДАЛАНИШ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Сўнгги беш йил мобайнида республикамиз саноати олға томон катта қадам ташлади. 1965 йилда ялпи маҳсулот 1960 йилда эришилган даражадан 50 процент ортиқ бўлди. Иккита асосий фактор — меҳнат унумдорлиги ўсганлиги ва ишлаб чиқариш қувватлари кенг кўламда ишга тушириб борилганлиги саноат ишлаб чиқаришини бу қадар юксалтиришга имкон берди.

Бироқ, кенгайтирилган такрор ишлаб чиқаришнинг кўлами ва суръатлари асосий фондларнинг кўпайиш миқдоригагина эмас, балки, шу билан бирга улардан фойдаланиш даражасига ҳам боғлиқ бўлади. Шу сабабли КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги сентябрь Пленуми асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни тубдан яхшилаш масаласини совет экономикаси олдига энг асосий вазифалардан бири қилиб қўйди.

Шуни айтиш керакки, республикада кейинги беш йил ичида саноатнинг айрим тармоқларидаги асосий фондлар кўпроқ наф берадиган бўлиб қолди. Айрим корхоналарнинг коллективлари партия ташкилотлари раҳбарлигида бу соҳада кунт билан иш олиб бормоқдалар. «Ташавтомаш» заводи бунга мисол бўла олади. Бу корхонада кейинги беш йил мобайнида асосий фондлардан олинаётган наф салкам бир ярим баравар кўпайди.

«Ташавтомаш» заводи коллективининг ишдаги намунаси ҳар бир корхонада катта-катта имкониятлар борлигини кўрсатиб турибди. Ҳолбуки, республикада кейинги йилларда асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни пасайтириб юборган кўп миқдордаги корхоналар (айниқса, енгил ва озиқ-овқат саноатида) ва бутун-бутун тармоқлар бор.

Қурилиш ташкилотларига қарашли темир-бетон буюмлари заводларида, Саноат қурилиши материаллари министрлиги корхоналарида, химия ва енгил саноатда қувватлар дуруст ўзлаштирилмаяпти.

Қувватларни ўзлаштириш суръатларини қисқартириш катта давлат аҳамиятига эга бўлган масаладир. Шу сабабли партия комитетлари ишга туширилган қувватларни тезроқ ўзлаштириш учун саботматонат билан кураш олиб боришлари, бу ишга лойиҳалаш, илмий-тадқиқот, конструкторлик ташкилотларини ва бошқа ташкилотларни жалб этишлари зарур.

Маълумки, ишлаб чиқаришдаги асбоб-ускуналар асосий фондларнинг актив қисми ҳисобланади. Бу асбоб-ускуналардан нақадар тўлиқ фойдаланилса, ишлаб чиқаришнинг самарадорлик даражаси шу қадар ортади.

Бу фикрни Тошкент тўқимачилик комбинати (директори ўртоқ Абдуллаев, партия комитетининг секретари ўртоқ Пивкина) мисолида кўрсатиб бермоқчимиз. Бу корхонада кейинги беш йил мобайнида асосий ишлаб чиқариш фондлари 16,8 процент ўсгани ҳолда ялпи маҳсулот ҳажми атиги 0,7 процент кўпайди. Шундай қилиб, асосий фонддан олинадиган самара 42 тийин, рентабеллик эса 35 процент камайиб кетди.

Машинасозликда асбоб-ускуналар асосий фондларнинг тахминан 40-45 процентини ташкил этади. Лекин бир қанча корхоналарда асбоб-ускуналардан қониқарсиз фойдаланилмоқда, ҳақиқатда бир смена бўлиб ишламоқда. Тошкентдаги рўзғор холодильниклари ва «Ташхимсельмаш» заводларида металл қирқиш ускуналари сменалигининг коэффициенти атиги 0,7 ни ташкил этади, бошқа кўпгина корхоналарда эса бу коэффициент 1,2 дан ошмайди.

Бошланғич партия ташкилотлари олдида катта вазифалар турибди. Улар партиявий иш услуби ва методларини янада такомиллаштириш негизида коллективларнинг станоклар, машиналар ва асбоб-ускуналардан тағин ҳам рационал фойдаланиш учун бошланган курашига бошчилик қилишлари лозим.

Министрликлар ва идоралар Материал-техника таъминоти бош бошқармаси билан биргаликда корхоналарда товар-материал ашёларнинг нормадан ортиқ запаслари қандай қилиб вужудга келганлиги сабабларини синчиклаб ўрганишлари ҳамда уларни қайта тақсимлаш ва кескин камайтириш чораларини кўришлари зарур.

Асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни яхшилаш — энг муҳим халқ хўжалик вазифасидир, бу вазифани ҳал қилмай туриб корхоналарни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига муваффақиятли равишда ўтказиб бўлмайди.

ИЖТИМОИЙ МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ — КОММУНИЗМ УЧУН КУРАШНИНГ БОШ ЙЎЛИ

Социализм шароитида меҳнат унумдорлигининг узлуксиз ўсиб бориши объектив зарурат, иқтисодий қонундир. Шундай қилмай туриб, маҳсулот ишлаб чиқаришга бўладиган меҳнат сарфини мунтазам равишда камайтириб, жамғармаларни кўпайтириб, халқ фаровонлигини яхшилаб бўлмайди.

Бизнинг республикамизда республика Госпланининг ҳисоб-китобларига кўра, беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлигини саноатда ўтган беш йилликдаги 17,3 процент ўрнига 24,4 процент ошириш мўлжалланмоқда.

Беш йиллик биринчи йилининг топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда.

Ўн ой мобайнида шу кўрсаткич бўйича белгиланган план 105 процент бажарилди, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан меҳнат унумдорлигининг даражаси 6 процент ошди.

Ишлаб чиқаришнинг техника даражаси янада оширилганлиги меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг асосий манбаи бўлди. Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан сўнг меҳнаткашларнинг техника тараққиёти учун кураши янги мазмун билан бойиди. Янги техникага доир планлар кутилаётган иқтисодий самарани максимал даражада ҳисобга олган ҳолда анча синчиклаб тузила бошланди.

Бизнинг энергетикларимиз энергетика системасини телемеханизация усулида бошқаришни ва Урал-II электрон ҳисоблаш машинаси ёрдамида бу системанинг оптимал иш режимларини аниқлашни иттифоқда биринчилар қатори жорий этдилар. Бу йирик тадбир бутун Ўрта Осиё энергетика системасининг самарадорлигини кўп даражада оширди.

Химия, нефть чиқариш, газ саноатида, рангли металлургияда ва бошқа тармоқларда технология процессларини янада такомиллаштириш, автоматика ва механизация воситаларини жорий этиш юзасидан каттагина ишлар қилинди. Сўнгги йилларда пахта тозалаш саноатини техника билан қайта қуроллантириш юзасидан каттагина ишлар қилинди. Пахтани қопқанорсиз ташишга ва қабул қилиб олишга ўтиш батамом ниҳоясига етказилди. Ака-ука Биковлар конструкциясидаги 356 қуритиш барабани бўлган 200 тадан ортиқ қуритиш-тозалаш цехи қурилди ва реконструкция қилинди. Заводлар ҳузуридаги қуритиш-тозалаш цехлари узлуксиз технология процессига улаб юборилди. Ҳамма пахта заводларини марказлаштирилган тартибда энергия билан таъминлаш поёнига етказилмоқда.

Лекин шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқ кераккп, саноат корхоналарини техника билан қайта қуроллантириш соҳасидаги ишларнинг даражаси юксак талабларга жавоб бермаяпти. Буни лоақал шу билан исботласа бўладики, шу йилнинг ўтган даври ичида янги техника юзасидан планлаштирилган ҳамма тадбирларнинг учдан бир қисми бажарилмай қолди.

1965 йилдаёқ «Узсельхозтехника» бирлашмасининг 35 та устахонасида тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарини поток усулида ремонт қилишни жорий этиш белгиланган эди. Ана шу ғоят самарали тадбир ҳисобига биз ҳар йили 300 минг сўмга яқин маблағни тежаб қолган бўлар эдик. Лекин «Узсельхозтехника» бирлашмасининг раҳбарлари бу ишга йўл қўйиб бўлмайдиган даражада совуққонлик билан қараб, ана шу илғор усулни жорий этишни икки йилдан бери пайсалга солмоқдалар.

Бизда ўз тармоғидаги корхоналарнинг ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш учун керакли энг самарали воситалар ишлаб чиқиши ва жорий этиши лозим бўлган тармоқ конструкторлик-технология бюролари бор. Лекин улар ҳам бу ишда намуна кўрсатаётганлари йўқ.

Бизнинг партиямиз ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш йўлини қатъият билан ўтказишни талаб қилмоқда. Бироқ, республикамизда қўл меҳнатининг салмоғи жуда суст камайтирилмоқда.

Бунинг асосий сабаби шуки, биз ҳозирча механизациялаш ишини бир томонлама ўтказиб, асосий ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётирмиз-ку, лекин ёрдамчи ишларни механизациялаш учун жуда кам иш қилмоқдамиз.

Партия ташкилотлари янги техникани жорий этиш, меҳнатни автоматлаштириш ва механизациялаш масалаларини доимо назардан қочирмасликлари керак, жорий этилаётган янгиликларнинг ҳаммаси максимал даражада иқтисодий самара келтиришни тўғрисида, одамларнинг меҳнатини енгиллаштириб, ишлаб чиқаришни янада ўстириш ва такомиллаштириш учун шарт-шароит вужудга келтирилиши тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим.

Ишлаб чиқаришнинг ва техника тараққиётининг ҳозирги миқёслари шароитида барча бўғинларнинг аниқ ва бир маромда ишлаши, юксак уюшқоқлик ва интизом айниқса зарур. Бизнинг баъзи корхоналаримизда ҳозирча бу нарса етишмай турибди.

Айрим машинасозлик заводлари бутун маҳсулотининг кам деганда ярмисини ойнинг учинчи ўн кунлигида ишлаб чиқармоқда.

Биз меҳнат интизомига зўр эътибор билан қарашимиз керак. Лекин баъзи бир корхоналарда меҳнат интизоми ҳали ҳам кўнгилдагидек эмас. Асбоб-ускуналарнинг бекор туриб қолиши, керакли асбоблар, деталлар ва материаллар билан ишчилар таъмин этилмаганлиги, нарядлар ўз вақтида берилмаслиги ва бошқа сабаблар оқибатида шу вақтга қадар иш вақтининг анчагина қисми нобуд бўлмоқда. Ҳали ҳам прогул қилиш ва ишчи кучининг қўнимсизлиги давом этмоқда.

Масалан, Енгил саноат министрлиги корхоналарида йилнинг биринчи ярмида бекор ўтган вақтнинг ҳисобга олинган миқдоригина 164 минг киши-кун бўлди.

Ҳар бир меҳнатчига бир маромда, зўрикмасдан ишлаш, вақтни тежаш, меҳнат маданиятини ва унинг унумдорлигини ошириш имконини берувчи энг яхши шароитларни яратиб бериш ишлаб чиқариш командирларининг бурчидир. Партия ташкилотлари хўжалик юритишнинг янги методларини изчиллик билан жорий этиш, меҳнатни ташкил этишни яхшилаш учун, одамларда топширилган иш учун юксак масъулият онгини тарбиялаш, бу мақсадда маънавий ва моддий стимуллардан омилкорлик билан фойдаланиш учун ҳамма ишларни қилишлари лозим.

КПСС XXIII съезди партия ҳозир ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини тубдан яхшилашни энг зарур вазифалардан бири қилиб қўймоқда, деб алоҳида таъкидлаб ўтди.

Бизнинг республикамизда буюмларнинг ҳамма турлари сифатини яхшилаш, энг яхши жаҳон стандартларига етиб олиш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда. Саноат маҳсулотининг кўпгина турлари жаҳон миқёсида манзур бўлди. «Таштекстильмаш» заводининг йигирув машиналари, «Ташсельмаш» заводининг пахта териш агрегатлари, Чирчиқ трансформатор заводининг трансформаторлари, «Кинап» заводининг аппаратлари ва бошқа маҳсулотлар чет элларда яхши ном чиқарди. Кабель маҳсулоти, енгил саноатнинг айрим маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар анча яхшиланди.

Лекин шундай бўлса ҳам, биз маҳсулот сифати масалаларидаги жиддий нуқсонлар тўғрисида ҳам бор гапларни яширмай айтишимиз лозим.

Машинасозлик заводлари, айниқса «Ташхимсельмаш», «Ўзбекхиммаш», «Андижанэлектродвигатель» заводлари ва рўзғор холодильниклари заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати тўғрисида ҳали ҳам кўпгина шикоятлар эшитилмоқда.

Енгил саноат корхоналарида ҳам сифат масаласи ҳали кўнгилдагидек эмас, бу эса, тайёр маҳсулотнинг нормативдан ташқари қолдиқлари кўпайиб кетишига, маҳсулотнинг кўпгина турлари ўтмай ётишига сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг маҳсулот сифати билан шуғулланувчи инспекцияси шу йилнинг 9 ойи мобайнида текширилган шойи газламалар ва трикотаж буюмларнинг сал кам учдан бир қисмини, мўйна буюмлари, ўйинчоқлар ва бошқа маҳсулотларнинг учдан икки қисмидан кўпроғини бракка чиқарди.

Озиқ-овқат саноати ва гўшт-сут саноати корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати тўғрисида бугун катта таъналар айтмоқчимиз. Кўп миқдордаги кондитер маҳсулотлари сифатининг пастлиги учун истеъмолчига манзур бўлмаяпти, макарон, нон-булка ва сут маҳсулотлари ёмон сифатли қилиб ишлаб чиқарилмоқда.

Маҳсулотнинг сифати тўғрисида гапирганда жуда муҳим бўлган бир масала — буюмларнинг ташқи безаги ва ўралиши тўғрисида ҳам гапирмасдан бўлмайди. Шу нарса сир эмаски, баъзан биз яхши маҳсулотни ҳам истеъмолчига дуруст кўрсата олмайсиз.

Кейинги вақтларда республикада коллективларнинг тежамкорлик учун, ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш учун бошланган кураши кучайиб кетди. Лекин ҳали ҳамма жойда ҳам бу масалаларга лозим бўлган даражада эътибор берилаётир, деб бўлмайди. Бу йил 88 та корхона электр энергиясини ортиқча ишлатиб юборган. Айниқса машинасозлик заводларида металл ҳам тежамасдан ишлатилмоқда. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш дуруст ташкил этилмаганлиги, технология процесслари бузилаётганлиги, хом ашё ва материаллар сарфлашнинг илғор нормаларини ишлаб чиқаришга жорий этиш устидан етарли равишда контроль ўрнатилмаганлиги натижасида содир бўлмоқда.

Яна бир масалага алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Минг-минг километрлаб наридан ташиб келтирилаётган ёғоч республикамизда нақадар тақчил эканлиги маълум. Биз ёғочни тежаш мақсадини кўзлаб, қурилишни, айниқса қишлоқ жойларидаги қурилишларни бирмунча қимматлаштиришга ҳам мажбур бўлмоқдамиз. Ҳолбуки, ҳамма жойда ҳам ёғоч тежаб-тергаб ишлатилаётгани йўқ.

Республиканинг консерва заводларида 2-3 йилдан бери ёғочдан ясалган кўп миқдордаги идишлар очиқ жойда сақланаётганлигини фақат хўжасизлик деб изоҳлаш мумкин. Шундай хўжасизлик натижасида Тошкент консерва заводининг ўзидагина 400 мингдан ортиқ тахта яшик яроқсиз ҳолга келиб қолган.

Катта ва кичик нарсаларнинг ҳаммасини тежаш, давлатнинг ҳар бир тийинини эҳтиёт қилиш, ишлаб чиқариш чиқимларини камайтириш учун кураш ҳар бир коммунист учун, ҳар бир меҳнатчи учун қонун бўлиб қолиши лозим.

Ишлаб чиқаришни янада ривожлантиришнинг ва такомиллаштиришнинг барча резервлари ва имкониятларидан максимал даражада фойдаланиш партиямиз XXIII съезди тарихий қарорларининг муваффақиятли равишда амалга оширишнинг гарови бўлади.

РЕСПУБЛИКА МИНИСТРЛИКЛАРИ ВА ИДОРАЛАРИНИНГ ИШИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

Шу муносабат билан янги шароитларда республика министрликлари ва идораларининг ишларини янада яхшилашга доир баъзи масалаларга алоҳида тўхталиб ўтишга руҳсат бергайсиз.

Маълумки, КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларига мувофиқ, республикада хўжаликни бошқарувчи янги органлар тузиш соҳасида катта иш қилинди.

Бир йил ўтгач, энди баъзи якунлар ҳақида гапириш мумкин. Бу якунлар янги тузилган министрликларнинг саноат корхоналарига раҳбарлик қилишда муайян тажрибаларга эга бўлганликларини, саноат тармоқларини ривожлантириш учун бутун жавобгарликни ўз зиммасига олганлигини кўрсатиб турибди.

Республикада саноат ишлаб чиқаришини планлаштириш яхшиланди. 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик план лойиҳасини ишлаб чиққан вақтда биринчи марта бутун халқ хўжалиги баланси тузилган эди.

Шу билан бирга айрим министрликлар ва бошқармаларнинг ўз қарамоғидаги ташкилотларга раҳбарлиги шу куннинг талабларига ҳали тўла жавоб бермаётир.

Бундай раҳбарлик коллективларнинг хўжалик ишларига салбий таъсир кўрсатаётганлиги табиий бир ҳолдир. Корхоналар анча қисмининг ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан давлат планини бажармаётганликлари ҳам шундан далолат бермоқда.

Бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш министрликларига қарашли корхоналарининг ярми, маиший хизмат министрлиги, автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги корхоналарининг тўртдан бир қисми, пахта тозалаш саноати корхоналарининг олтидан бир қисми планни бажармади.

Коллектив иқтисодий раҳбарлик органи бўлган министрлик коллегияларининг ролини ошириш зарурлиги ҳақида кўп марталаб айтаётирмиз, шу билан тўғри иш қиламиз. Лекин айрим коллегияларнинг ишларида ҳали ҳам кўп нуқсонлар бор.

Чунончи, кўпгина министрликлар коллегияларининг иш планларига корхоналар ва ташкилотларнинг иш якунларига доир кўп масалалар киритилган. Айни вақтда корхоналарнинг қолоқлик сабаблари ва кадрлар билан ишлаш масаласи камдан-кам муҳокама қилинади, саноат ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш, асосий фондлардан фойдаланишни яхшилаш каби ва ҳакозо масалалар коллегиянинг кун тартибига бутунлай киритилмайди.

Корхоналарга раҳбарликни янада такомиллаштириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш юзасидан республика министрликлари ва идоралари олдида катта-катта вазифалар турибди.

Эндиликда вазифа шуки, мутахассисларнинг ижодий куч-ғайратини КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга, уларни топширилган иш учун давлат ва халқ олдида юксак жавобгарлик руҳида тарбиялашга қаратиш лозим.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги кўп жиҳатдан моддий-техника таъминоти органларининг пухта ишлашига боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорига мувофиқ, республикада моддий-техника таъминотининг мустақил системаси тузилди ва ишлаб турибди.

Айни вақтда айрим министрликлар ва идораларда жуда кўп майда базалари ва омборлари, кўп миқдорда штати ва озгина товар обороти бўлган бир қанча таъминот бошқармалари ҳали ҳам ишлаб турибди.

Биз моддий-техника таъминотини янада марказлаштириш тадбирларини тезроқ амалга оширишимиз, айнан бир хил бошқармаларни тугатишимиз керак.

Республика Госплани ва министрликлар планлаш ишларини доимо такомиллаштира боришлари, корхоналарга кўпроқ ёрдам беришлари лозим.

САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИГА ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИ САВИЯСИНИ ОШИРАЙЛИК

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съезди халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планини муваффақиятли бажариш учун кураш барча партия ташкилотларининг диққат марказида туриши керак, деб кўрсатиб ўтди.

Хўжаликка партия раҳбарлиги — кишилар билан ишлашдан иборат эканлигини ҳамиша эсда тутиш керак. Хўжалик қурилишига партия раҳбарлигини яхшилаш — партия органларининг ғайрати ва ҳаракатини омма ўртасидаги жонли ташкилотчилик ва сиёсий ишларга қаратиш, бошланғич партия ташкилотларига, партия группаларига оператив, конкрет, моҳирона раҳбарлик қилиш, уларга амалий ёрдам кўрсатиш демакдир.

Партия органлари меҳнаткашларнинг турмуш ва меҳнат шароитини яхшилаш учун, ҳар бир кишининг маънавий ва моддий талаб-эҳтиёжларини тўла қондириш учун қатъият билан курашишлари лозим.

Партия ташкилотлари ҳар бир ишлаб чиқариш корхонаси ўз хусусиятларига, резервларига ва «қалтис жойларига» эга эканликларини ҳисобга олишлари керак. Ҳар бир корхонада коллектив олдида турган кўпчилик вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга имкон берадиган энг асосий звенони қидириб топиш мумкин.

Мана шу ишларнинг ҳаммасида партия ташкилотлари партиямиз XXIII съезди резолюциясида кўрсатиб ўтилганидек, ўзларига хос ташкилотчилик ва тарбиявий иш методлари билан ҳаракат қилишлари, совет ва хўжалик органларининг ишлари билан шуғулланмасликлари лозим.

Партия комитетлари саноат корхоналарини малакали кадрлар билан, ишлаб чиқаришнинг тажрибали ташкилотчилари, экономикани чуқур биладиган кишилар билан мустаҳкамлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишлари лозим.

Ўртоқлар!

Бутун совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида беш йилликнинг биринчи йилини, хўжалик ислоҳотини амалга оширишнинг биринчи йилини меҳнатда мислсиз ғайрат ва сиёсий активлик билан тугалламоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб равишда кутиб олиш учун мусобақа қилаётганларнинг сафлари кундан-кунга кўпаймоқда.

Республика партия ташкилотлари иқтисодий реформани уюшқоқлик билан ўтказишни таъминлаш, партия белгилаб берган барча режаларни амалга ошириш, мамлакатимизда коммунизм қуриш учун курашда омманинг активлигини янада ошириш учун барча зарур чораларни кўрадилар, деб ишонч билдиришга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Доклад қисқартирилган стенограммадан босилди.

ҚУТЛАБ ПАХТАКОРНИНГ ЗАФАРИН, ВАТАН АЙТАР: БАЛЛИ, ОФАРИН!

КОЛХОЗ ТЎЙИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРнинг Хўжайли районидаги Охунбобоев номли колхозда Уғилжон Отажоновани кўпчилик танийди. У машҳур механизатор Турсуной Охунованинг издошларидан бири. Бу йил Уғилжон машинада юз тоннадан оширнб пахта терди. Суратда: Уғилжон Отажонова.

А. Ходанов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Бугун тўй. Республикамизда тўй. Бизнинг колхозимизда ҳам тўй. Дилларда севинч, юзларда кулгу. Ҳамма шод-хуррам. Ўзбек деҳқонларининг, номи элларда достон пахтакорларимизнинг шодиёна куни — Пахта байрами зўр қувонч ва тантана билан нишонланяпти. Бу йилги Пахта байрами шодиёнаси жонажон Ўзбекистонимиз меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди, партиямиз Марказий Комитети Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун курашиб, янги беш йилликнинг биринчи йилида оламшумул тарихий ғалабаларга эришган, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планлари, она-Ватанга 4 миллион тонна «оқ олтин» бериш юзасидан олинган юксак мажбурият қисқа муддатда бажарилган қувончли дамларда ўтмоқда. Демак, бу тўй тўрт миллион тонналп пахта тўйи, ўзбек элининг жуда катта зафарли тўйи, пахтакорларнинг чинакам ғалаба тўйи.

Тўйга тўёна тайёрлаш халқимизнинг яхши одати. Республикамиздаги ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир бўлим ва бригада коллективи Пахта байрамига муносиб тортиқ тайёрлади. Колхозимиз аъзолари ҳам кўпчиликдан четда қолишмади. Улар 2.235 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга пландаги 35,3 центнер ўрнига 37 центнердан пахта сотиб, план ва олинган мажбуриятни шараф билан адо этишди. Республикамизда 4 миллион тонна пахта тайёрланиб, жуда катта ғалабага эришилганлиги мнуосабати билан газеталарда эълон қилинган ва радио орқали эшиттирилган ахборотда илғор хўжаликлар қаторида колхозимиз номи ҳам тилга олинганлиги бизни ниҳоятда қувонтирмоқда. Айни вақтда эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш, келгусида янада кўп пахта етиштириш ва шу тариқа Ўзбекистонда пахтачиликни бундан ҳам ривожлантириш учун курашга муносиб ҳисса қўшиш режаларини тузяпмиз.

Колхозимизда пахта етиштиришни янада кўпайтириш резервлари бор. Қ. Сафаров, К. Есенов, Қ. Қиличов, О. Нуриев, М. Аржонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг коллективлари ҳар гектар ердан 42-45 центнердан ҳосил олганликлари келгусида бошқа бригадаларни ҳам ҳосилдорлик жиҳатидан ана шу бригадалар қаторига етказиш ва шу йўл билан ялпи ҳосилни бирмунча ошириш мумкинлигининг далилидир.

Колхозимиз механизаторлари ҳам республикамиз механизаторларининг катта ғалабасига ўз улушларини қўшишди. Улар машиналар бункеридан 2.560 тонна пахта тўкиб, бу соҳадаги топшириқни анча ошириб адо этишди. Теримда қатнашган 30 агрегатнинг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 85 тоннадан пахта терилди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати С. Тўхтабоева 112 тонна, илғор механик-ҳайдовчилардан Қ. Нуриев, Б. Суюнов, У. Назаров 108-110 тоннадан пахта теришди. Мен эса 130 тонна «оқ олтин» тердим.

Мўл ҳосил, сидқидилдан қилинган фидокорона меҳнат кўп даромад келтирди. Бу йил хўжалигимиз даромади 4 миллион сўмдан ошиши мўлжалланяпти. Шунинг 3,5 миллион сўмдан кўпроғи пахтачиликдан олинади. Ҳар бир колхозчининг ўртача ойлик иш ҳақи 100 сўмга тўғри келади.

Хўжалигимиз коллективи йилни ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳаларида ҳам яхши кўрсаткичларга эришган ҳолда якунламоқда. Давлатга гўшт, жун, пилла, қоракўл тери, тухум, полиз экинлари маҳсулоти, мева ва узум сотиш планлари ошириб бажарилди. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларини рентабелли соҳага айлантириш йўлида олиб борилган кураш тузук натижа берди.

Ҳозир колхозимиз аъзолари ҳосилнинг қолган қисмини нобуд қилмай тезроқ териб олиш учун курашиш билан бир қаторда, келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш тадбирларини амалга оширмоқдалар. Ҳосилдан бўшаган майдонлар ғўзапоядан тозаланмоқда. Бу ишда 18 та трактор қатнашяпти. 12 ҳайдов трактори билан эса ер ҳайдаляпти. Ҳозиргача 600 гектардан ортиқ пахта майдони ғўзапоядан тозаланди ва 200 гектар ер сифатли шудгор қилинди.

Юбилей йилида яна ҳам катта ютуқларни қўлга киритамиз. Байрам, тўйларимиз тағин ҳам сервавқ, мазмундор бўлаверади.

Беги ЧОРИЕВ,

Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл районидаги Максим Горький номли колхознинг механизатори.

Пахтакорга табрик

Ўзбекистон пахтакорларининг буюк ғалабаси тўғрисидаги хушхабарни эшитиб, ғоят хурсанд бўлдим. Азиз пахтакорлар, тўйингиз муборак бўлсин, сиҳат-саломат бўлинг, умрингиз узоқ бўлсин, барака топинг, раҳмат, эл-юрт сиздан мингдан-минг миннатдордир.

Ўзбекистон пахтакорларининг зафари ирригация ва мелиорация ходимлари, олимларни ҳам беҳад қувонтирди. Пахтачиликнинг асоси бўлган ирригация ва мелиорация мўл ҳосил кўтаришда муҳим омил бўлганлигини қайд қилиб ўтмоқ керак. Ўзбекистон ирригаторлари ва мутахассислари, ирригация иншоотларини бунёд этаётган бинокорлар пахтакорларнинг ғалабасига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Сўзимнинг охирида Ўзбекистон меҳнаткашларини яна бир бор табриклайман. Беш йиллик планларини бажаришда уларга янги муваффақиятлар тилайман.

А. АСКОЧИНСКИЙ,

В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси.

ҲОРМАНГ, ЭНДИ!

Ўзбек пахтакори! Сизларни катта тўйингиз — пахта байрамингиз — меҳнат, шон-шуҳратга тўла ойингиз билан самимий қутлашга рухсат этгайсиз.

Пахтангиз тўрт миллион тоннадан ошиб кетди. Бу ҳаммамизнинг бахтимиз. Чунки қардош халқлар оиласида турли миллат вакиллари ўз пахтаси, ғалласи, чорваси, нознеъматлари билан ҳақли равишда фахрланади. Бугун биз Тошкентдаги олий партия мактабининг тингловчилари — биримиз туркманистонлик, биримиз қорақалпоғистонлик партия ходимлари сизларнинг ютуғингиздан беҳад мамнун бўлиб турибмиз. Пахта байрами бизнинг ҳам шодиёнамиз. Чунки биз ҳам бу йилги ҳосил йиғим-теримида актив иштирок этдик. Сирдарё областидаги «Победа» ҳамда «Пахтаорол» совхозларида пахта тердик. Кўпгина тингловчиларимиз қисқа вақт ичида 4-5 тоннадан дур териб беришди.

Чиндан ҳам бу йил пахта фронти оммавий халқ ҳаракатига, қаҳрамонлар майдонига айланиб кетди. Бунда Ўзбекистон Компартияси ва ҳукумати катта сиёсий ва ташкилотчилик ишларини амалга оширганлигини ҳар нафасда, ҳар қадамда кўриб, сезиб турдик.

Ўзбекистон — Ўрта Осиёнинг пахтакор республикалари орасида етакчидир. У мамлакатимизнинг асосий пахта базаси бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Ўзбек халқининг жасоратига ташаккур!

Қадоқ қўлларингиз толмасин, техниканинг девкор кучига таяниб, пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштираверинг, «оқ олтин» диёрининг қўли гул азаматлари!

О. СУЛТОНОВА,
О. ЖУМАБОЕВА,

Тошкентдаги олий партия мактабининг тингловчилари.

КУЛГИ—ТАНГА РОҲАТ

(ҲАЖВИЯЛАР)

ИМТИҲОН

Икки дўст жуда ҳам аҳил яшар экан, бирга ўқишаркан, бирга туришаркан. Уларни бир кун имтиҳонга чақиришибди. Бир ўртоғи кириб кетган экан, иккинчиси уни эшикнинг тирқишидан пойлаб турибди. Ўқитувчи:

—Андижон, Қўқон, Наманган, Ўш шаҳарларидан қайси бири чиройлик?—деб сўрабди. Ҳалиги бола Наманганда бўлган экан:

— Наманган шаҳри гўзал!—деб жавоб қайтарибди.

— О раҳмат!—хурсанд бўлибди ўқитувчи,—бу йилги пахта планимиз неча процент бўлди?

Бола шошиб-пишиб:

—Юз эллик процент,—деб жавоб қайтарибди.

—Яхши. транспортларимиз, самолётларимиз нима билан юради?! яна сўрабди ўқитувчи.

—Бензин билан юради.—дебди бола.

—Жуда соз. баҳонг беш!—хурсанд бўлиб қичқирибди ўқитувчи. Ана шундан сўнг ҳалиги эшикнинг орқасида қулоқ солиб турган бола имтиҳон топширгани кирибди.

—Хўш. отинг нима?—сўрабди ўқитувчи.

—Отим Наманган — шошилиб дебди бола.

—Наманган?, не Наманган шаҳарнинг оти-ку! Жиннимисан? — ҳайрон бўлибди ўқитувчи.

—Юз эллик процент!—деб жавоб қайтарибди бола.

<>

—Юз эллик процент жиннилик билан менинг олдимга қанақа қилиб келдинг?

Бола яна бепарво жавоб қайтарибди:

—Бензин билан.

ЖАРЛИКДА

Икки маст йўлда кела туриб тўсатдан жарликка қулаб кетибди. Пастликдан чиқиб олиш учун кўп уринишибди. Чиқай-чиқай деганда бири иккинчисини тортиб яна тушиб кета беришибди. Ўн марта чиқиб, ўн марта йиқилиб кетишибди. Бир маҳал бундай қараша тонг отиб келаётган эмиш. Оғайнилардан бири жуда ҳам ичкиликни яхши кўрар экан.

—Дўстим, — дебди у кўзларини аранг очиб,—агар шу гал уриниб, чиқиб олсак юз эллик граммдан отамиз.

Дўстининг ҳам томоқлари қақраб турган экан. Бошини кўтарибдию. ҳаракат қилишга сира ҳам мадори келмапти.

—Оғайни. — дебди у чайқалиб,—мабодо чиқа олмасак шунақаси уйга кетаверамизми?

УЙҚИСИРАШ

Менинг бир ошнам бор. жуда ичкиликка берилиб кетган. Қачон пули тамом бўлса мени чақириб келади. Эзда айвондаги сўрида ўтирган эдим, бирдан ташқаридан овоз келиб қолди. Овозини танидиму ўзимни ёстиққа ташлаб, кўзларимни чирт юмиб олдим. Аммо ошнам рўпарамга келиб олиб:

— Абиллака, хув Абиллака, Абиллака, хув Абилака. — деяверди. Ҳа демасам азонгача Абиллака деяверадиганга ўхшайди. Кўзимни очмасдан «ҳа» деб қўйдим.

—Уйғоқмисиз, ёки ухлаяпсизми?—деб сўради ошнам.

—Нима эди?—

—Уч сўм пул керак эди.

—Йўқ, мен ухлоқман.—дедим.

Худди шу пайтда ошнам жаҳли чиқиб:

—Яхшиямки ўн сўм сўрамаганим. Бўлмасам ўлдим дер экансизда!—деб қўйди.

ТАНДИР БОЗОРИ АТРОФИДА

Ўзларингизга маълумки, Ҳадрадаги чойхона халқимиз овқатланиб, дам олиб чой ичадиган жойлардан бири. Унга ўз қадрини билмайдиган тўрт-бешта санъаткор тез-тез келиб туришади. Буёқда хизматдан чиқиб бир паст дам олиб кетай деган оғайниларимизга жой етишмайди-ю. булар бўлса, дуторни қўлтиқлаб тўрига чиқиб ўтириб олишади. Кунлардан бир кун дам олувчилардан бири мени ушлаб:

—Сиз устазодамисиз?—деб сўради.

—Ҳа, нима эди?

—Бизлар бемалол келиб чой ичамизми-йўқми?

—Нима бўлди ўзи?

—Ҳозир тўрттасидан ўтдим. Тўрттови ҳам этагимдан ушлаб «ака тўйингиз борми, қачон бўлади» деявериб безор қилиб юборди. Менинг тўйим аллақачон ўтиб кетган деб аранг қутулдим. Шуларга айтиб қўйсангиз жамоатчилик тўпланадиган жойни бўшатишса. Одамлар бемалол овқат еса, чой ичса.

Мен ниҳоят «санъаткор» оғайниларимга жойни ўзгартирингглар деб илтимос қилдим. Гапимни ерда қўймай мен айтган жойга жўнаб кетишди. Борди-ю, уларни излаб топмоқчи бўлсангиз тўппатўғри тандир бозорига бориб, катта тандирчи савдо қиласиз. Шунда тўрт киши атрофингизни ўрайди,

—Ака, тўй қилмоқчимисиз?

—Ака, неча киши бўлиб борайлик?

—Ака, ўйинчи ҳам керакми?—деган саволлар ёғилиб кетади. Борди-ю. бу «ёпишқоқ» санъаткорлардан қутулмоқчи бўлсангиз, «э дўстим менинг эски тандирим бузилган эди, шуни янгиламоқчиман, холос» дейсиз-да нариги томонга қараб ўтиб кетаверасиз.

А. ТУЙЧИЕВ.

КЎЗЛАРИ узоқ-узоқларни кўзлаб турган бу дилбар қиз республикамизнинг машҳур механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунованинг муносиб шогирди — Бухоро областидаги «Ромитан» совхозининг ёш механизатори Тўхтахон Деҳқонова.

ТОШКЕНТ ИППОДРОМИДА

Шанба ва якшанба кунлари Тошкент ипподромида пахта байрами шодиёналари ўтказилади. Ипподром байрамлардагидек безатилган. Дастлабки куни пахта байрамининг тантанали вазиятда очилиш маросими ҳамда байрам қатнашчиларининг катта паради бўлади. Шундан сўнг ҳар хил мусобақалар бўлиб ўтади.

Пахта байрами мусобақаларига қатнашмоқ учун республикамизнинг ҳамма областларидан, Қорақалпоғистон АССРдан жуда кўп чавандозлар, полвонлар келишган. Улар орасида от спорти бўйича республика биринчилигини эгаллаган ва олтин медалларни олиш шарафига муяссар бўлган Қашқадарё области, Яккабоғ районидаги «Авангард» совхозининг эпчил чавандозлари Абдураҳмон Санақулов, Эшмамат Эшбоев ва бошқа ўртоқлар бор. Чавандозлар бу ерга «Жийран», «Бахмал», «Учар» лақабли чопқир отларини олиб келишган.

19 ва 20 ноябрь кунлари ипподромда «Қиз қувмоқ», «Кўпкари», «Оломон пойга», «Ағдариш» каби мусобақалар бўлиб ўтади. Булардан ташқари «Қишлоқ хўжалик ходимлари куни», «СССР халқлари дўстлиги», «Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлигининг кубоги», «Тошкент шаҳар мукофоти» учун ҳам мусобақалар уюштирилади.

Ана шу мусобақаларда ғолиб чиққан кишилар учун 40 та мукофот ажратилган.

Ипподромда жуда катта ярмарка очилди. Унда озиқ-овқат ҳамда саноат моллари билан савдо қилувчи юздан ортиқ дўконлар ишлайди. Кўпгина областлардан қовун-тарвуз, мева-чева ва бошқа ноз-неъматлар келтирилди.

Санъаткорлар, қизиқчилар, цирк ходимлари ҳам байрам кунларида пойтахт меҳнаткашларини хурсанд қилишади.

Яхши дам оламан, куламан десангиз, Тошкент ипподромига марҳамат қилинг!

КЕНЕСБОЙ Реимов Кегайли районидаги «Халқобод» совхозининг пешқадам механик-ҳайдовчиларидан бири. Бу азамат йигит мавсумда ўз машинаси билан 100 тоннадан ортиқ пахта терди. Суратда: К. Реимов.

СОВЕТ ГИМНАСТИКАСИНИНГ БАЙРОҚДОРЛАРИ

XXXV МАМЛАКАТ ЧЕМПИОНАТИ ОЧИЛДИ

Кечқурун «Ёшлик» спорт майдони гумбазлари остида қизил ёруғлик пайдо бўлди ва фанфарлар янгради. Бу эса гимнастика бўйича XXXV мамлакат чемпионати тантанали суратда очилганидан дарак берди.

Спорт парадини байроқдорлар — жаҳоннинг абсолют чемпиони Михаил Воронин, мамлакат чемпионлари ва Совет Иттифоқининг абсолют чемпионлари Наталья Кучинская ва Сергей Диомидовлар очдилар.

Совет Иттифоқининг гимни янграйди. Мусобақа байроғи кўтарилади. 1965 йилги энг яхши гимнастикачилар — ленинградлик Н. Кучинская билан тошкентлик С. Диомидов ана шу байроқни кўтариш шарафига муяссар бўлдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев ҳамда Спорт жамиятлари ва ташкилотлари Марказий Совети спорт федерациялари бюросининг раиси В. Михайлов чемпионат қатнашчиларига табрик нутқи билан мурожаат қиладилар.

... Ўн йил муқаддам Тошкент ажойиб совет гимнастикачиси Лариса Латининани Мельбурнда ўтказиладиган Олимпиада ўйинларига узатиб қолган эди. Бу сафар Тошкентдаги Спорт майдонида совет спорти шуҳрати йўлида Лариса Латинина ажойиб муваффақиятларининг шонли якуни чиқарилди.

Ўзбекистоннинг ёш гимнастикачилари билан ўз тажрибасини баҳам кўрган ажойиб спортчининг буюк хизматларини эътироф этиш юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми уни Фахрий ёрлиқ билан мукофотлади.

Лариса Латинининанинг спорт олимпиадасида мамлакатимизда ва чет элларда олган 140 медалига (бу медалларнинг ярми олтин медаллардир) яна бир медаль — Спорт жамиятлари ва ташкилотлари Марказий Советининг эсдалик медали қўшилди. У, ана шу медалга спорт соҳасидаги жуда катта хизматлари учун сазовор бўлди. Унга республика Министрлар Советидан, Марказий спорт Советидан, «Буревестник» кўнгилли спорт жамиятидан совғалар топширилди.

Лекин «узатиш» деган сўз бу ерда унчалик тўғри келмайди. Энди мусобақаларда қатнашмаётган бу спортчи аёл тахта супа ёнидан, судьялар столи ёнидан ўрин олди. У қизлар командаларининг мусобақаларини эрталаб кузатган бригада составида эди.

Бутуниттифоқ ва республика спорт жамиятларининг вакиллари бўлган спортчи қизлар иккинчи группада биринчилик учун курашга биринчи бўлиб киришдилар. Бу ерда «Авангард» командасининг спортчилари ғалабага эришдилар. Улар барча снарядларда ва гилам устида ўтказилган эркин машқларда маҳорат кўрсатиб, 144,95 баллга эга бўлдилар. Уларга биринчи даражали дипломлар топширилди. Ғолиблардан уч балл орқада қолган «Молдава» командаси иккинчи ўринни эгаллади. Иккинчи ва учинчи призер — Грузиянинг «Гантиади» командаси ўртасидаги тафовут атиги ўндан бир баллга баравардир.

«Меҳнат» командаси ўн тўрт ўриндан бешинчи ўринни эгаллади. Бу команда вакиллари 139,9 балл тўпладилар. Гимнастикачи қизлар мувозанат машқларида панд едилар. Команда пешқадами Надежда Мяус брусда қилган биринчи машқда муваффақиятсизликка учради. Натижада таблода паст баҳо — 7,90 балл пайдо бўлди. Лекин спортчи қиз зўр ирода, маҳорат кўрсатди.

Кундузи олти кучли команда — Совет Армияси, «Буревестник», «Динамо», «Локомотив», «Спартак», «Труд» командалар ўртасида мусобақалар бошланди. Ўсмир спортчилар майдонга биринчи бўлиб чиқдилар, сўнгра, эркак спортчилар мусобақалашдилар.

Е. ЕФИМОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

БУГУН РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1966 йил 19 ноябрь — №270 — Москва шаҳри

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!
Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!
Ракета ва артиллерия саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари, ўртоқлар!

Бугун совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари Ракета қўшинлари ва артиллерия кунини байрам қилмоқдалар.

Бу традицион байрам совет кишиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати юксалган вазиятда, партия ва давлатнинг мамлакатда коммунизм қурилиши янги муҳим босқичидаги иқтисодий ва социал сиёсатини ишлаб чиққан КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш учун умумхалқ кураши кучайган вазиятда нишонланмоқда. Ракетачилар билан артиллериячиларнинг байрами фашист босқинчилар Москва яқинида тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллиги арафасида ўтмоқда. Бу жангда даҳшатли ракета қуроли дастлабки марта гумбирлаб эшитилган, шонли совет артиллериячиларининг довюраклиги, мардлиги ва юксак маҳорати Улуғ Ватан урушининг бошқа фронтларидаги каби бутун тўлалиги билан намоён бўлган эди.

Ракета қўшинлари билан артиллериянинг шахсий состави Ватанимиз хавфсизлигини таъминлашдаги ўз ролини равшан англаб турибди. Совет ракетачилари ва артиллериячилари бошқа қўшин турларининг жангчилари билан биргаликда сиёсий билимларини кунт билан оширмоқдалар, ўзларининг жанговарлик маҳоратини тинимсиз такомиллаштирмоқдалар ва Совет кишиларининг тинч яратувчилик меҳнатига халақит беришга журъат этган агрессорга қақшатқич зарба беришга доим тайёр бўлиб турибдилар.

Ўзларининг ақл-идроки ва қўллари билан даҳшатли ракета ва артиллерия қуролини яратиб берган совет олимлари, конструкторлари, ракета ва артиллерия саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари Ракета қўшинлари ва артиллерия кунига янги ажойиб муваффақиятлар билан келишди.

Умумхалқ байрами — Ракета қўшинлари ва артиллерия куни билан сизларни табриклайман ва қутлайман.

Жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлашда, Совет Қуролли кучларининг шонли жанговар традицияларини кўпайтиришга совет ракетачилари ва артиллериячиларига янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

Ракета ва артиллерия саноатининг ишчи ва хизматчиларига, инженер ва техникларига, олим ва конструкторларига, барча ходимларига ракета қўшинлари ва артиллерияни энг мукаммал жанговар техника билан қуроллантиришда бундан буён ҳам муваффақиятларга эришишларини тилайман.

Ракета қўшинлари ва артиллерия кунини нишонлаш юзасидан **БУЮРАМАН:**

Бугун, 19 ноябрда Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, шунингдек қаҳрамон шаҳарлар: Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада, қаҳрамон қалъа Брестда маҳаллий вақт билан соат 20 да тўплардан бир йўла йигирма марта ўқ узиб солют берилсин.

Яшасин коммунизм бинокори — улуғ совет халқи!

Яшасин Совет Қуролли кучлари ва уларнинг ўт очиш қудратининг асоси — ракета қўшинлари билан артиллерия!

Ҳамма ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР МУДОФАА МИНИСТРИ
СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

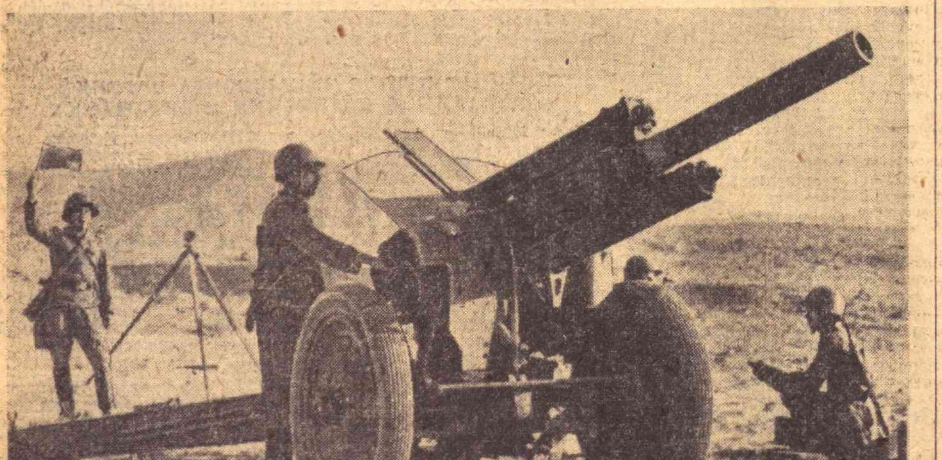

Суратда: комсомол аъзоси гвардия сержанти Т. Жўраев расчёти ўт очиш маррасида.

В. Дубровченко фотоси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.